

ШТУРМ

Військово-політичний журнал ЛЕГІОНУ імені СИМОНА ПЕТЛЮРИ

ч. 5 (7)

жовтень
1953

Рік видання 2-й

LEGION of SIMON PETLURA

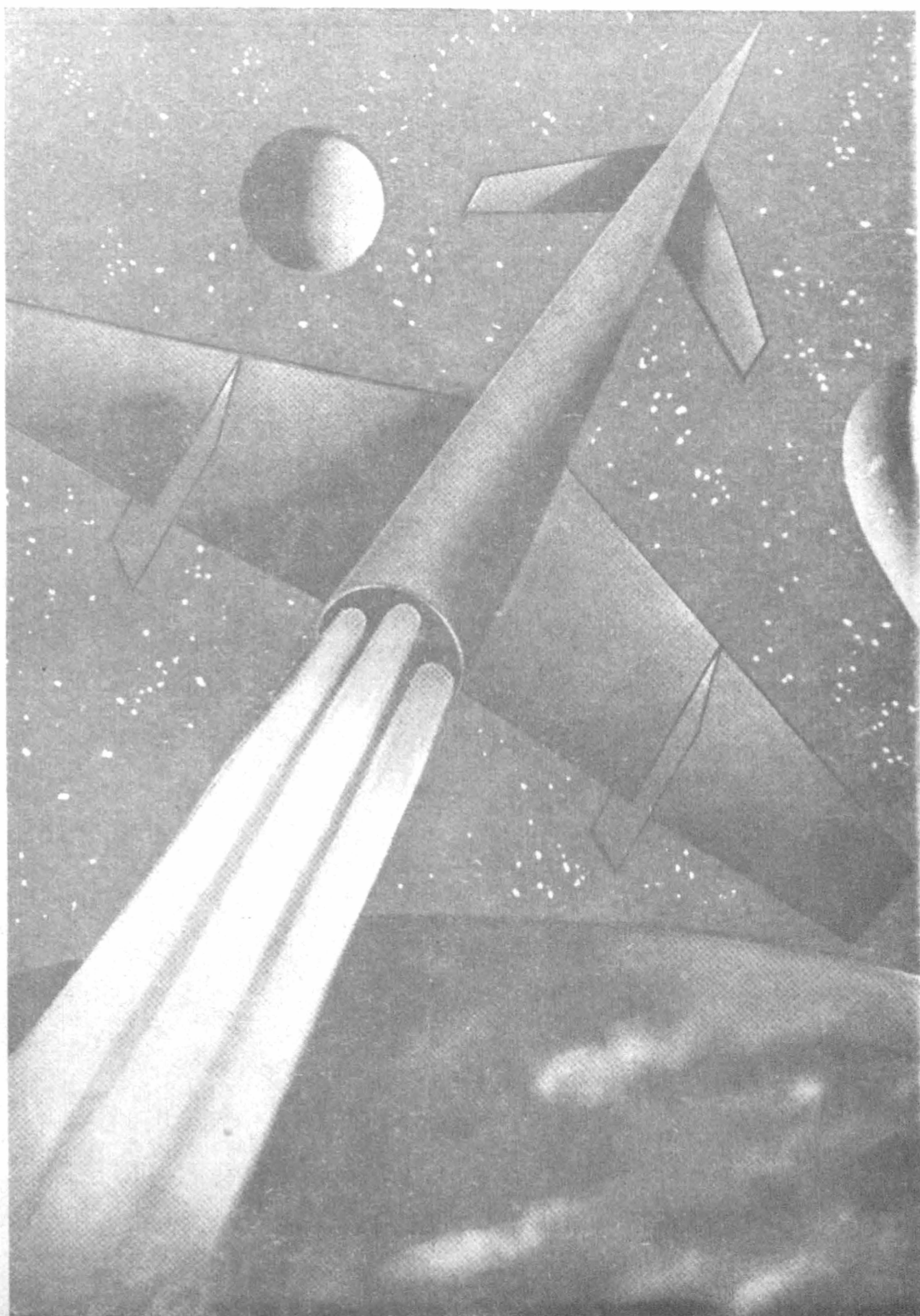
Ukrainian Antikommunistic
Organization of former soldiers
and officers of the Soviet Army

SIMON PETLURA's LEGION

Ukrainischer Antikommunistischer
Verein ehemaliger Soldaten
und Offiziere der Sowjet Armee

LÉGION de SIMON PÉTLURA

Association Ukrainienne Anti-
communiste d'Anciens Soldats
et Officiers de l'Armée Soviétique

ШТУРМ

Військово-політичний журнал ЛЕГІОНУ імені СИМОНА ПЕТЛЮРИ

ч. 5 (7)

жовтень
1953

Рік видання 2-й

Полковник О. БАТЮК

Між злобою й політичною рацією

Читачі наші пам'ятають, який дивний від рух серед наших неприхильників викликала стаття друкована в першій числі „ШТУРМ“ під заголовком — „РОЗГРОМ НАЦІОНАЛЬНИХ КАДРІВ РСЧА“. Скільки громів і блискавок кинуто на адресу редакції й ЛЕГІОНУ ім. СИМОНА ПЕТЛЮРИ з боку деяких старих і нових емігрантів, позначених простолінійністю думання й простолінійністю своїх емоційних реакцій. Злоба до московського большевицького режиму, до окупанта це велика річ, притаманна всім поневоленням тям окупантом. Але ж не можна керуватися самою злобою й втрачати ясність політичної думки, а надто вграчати присутність духу в боротьбі з нашим ворогом. Є істина, що „ворог мого ворога є мій друг“. А тут зовсім ще й не вимагалось, щоби визнавати отих усіх „Тухачевських, Блюхерів та Алкснісів“ за „друзів“. Лише йшлося про те, щоби усіх їх знищених сталінським режимом, використати в боротьбі проти кремлівської кліки, проти окупанта всіх поневолених народів в СРСР. Тобто використати факт знищення московськими диктаторами представників національних меншин в червоній армії. Якщо вести пропаганду серед воїнів совєтської армії, то ці факти надзвичайно ефектні і дають великі позитивні наслідки для тих, хто проти Москви бореться. Яким же політичним алфавітом і простаком треба бути, щоби протестувати проти використання таких козирів. Треба бути зовсім сліпим злочником засліпленим зневажністю. Зневажність—велика річ, але в складній політичній боротьбі — це поганий порадиш. Взагалі справа використання „ворогів мого ворога“, це тяжкий горіх до розлучення, але якщо хто хоче проти Москви боротися, мусить цей горіх розлучити, так як це зробила редакція „ШТУРМУ“. Блюхер був легендарною постаттю в червоній Армії й любов до нього серед совєтських військовиків треба використати в боротьбі проти московських душогубців. Чи не так велить політична рація?

А тим часом життя підсуває ще тяжчі політичні ребуси для отих панів, що так обурились проти „ШТУРМУ“.

Недавно нашумів на увесь світ факт „усунення“ з посади міністра МВД Л. Берія та віддання його, нібито, під суд. Кажемо „нібито“, бо ще не є ясним чи Берію дійсно арештовано, а чи він десь утік і ховається. Логіка говорить за те, що Берію не встигли заарештувати, що

він десь зник і тому так довго не можуть зробити судового процесу, бо немає підсудного, його ще треба впіймати. Але не в цім суть. У Кремлі вміють судити без присутності підсудного. Факт є те, що того Берію ошельмовано й вже морально на цілий СРСР осуджено, як ворога народу, „посібника буржуазного націоналізму“ тощо. Всі ці закиди Берії всім відомі з преси. Однак, нам зараз не про те ходять. А ходять от про що, от який політичний ребус підсуває само життя для наших „політиків“ опанованих сліпою злобою:

Що Берія є великий злочинець і що його все рівно нарід осудив би до тяжкої кари за його гріхи, це так. Але сьогодні, коли Берія виступив проти Кремля (так твердять совєтська московська пропаганда); коли його обвинувачують в підсобництві „буржуазному націоналізму“ за його останні потягнення, — то от якби сьогодні мимо нас біг, рятуючись, Берія а за ним гнався Маленков, що мусів би зробити кожен з нас? І що мусів би зробити кожен з тих, що атакують „ШТУРМ“? Не вже підставив би ногу Берії, щоб його зловив Маленков?! Що це зробив би кожен московський емігрант, ентузіаст „нерасчлененія Росії“, це так. Але чи зробив би це кожен справжній ворог московського імперіалістичного хижаків? Сумніваємось. При всій нелюбові вашій до Берії, ми все таки підставили би ногу Маленкову, щоби Берія міг утекти й розказати світові про всі злочини Кремля і свої власні, покаятися та й спокутувати свої гріхи. Так велить політична рація, підігрівана не сліпою диною злобою, а розумом.

І мабуть саме цим продиктований колосальний інтерес всього світу до справи т. зв. „втечі Берії на захід“, про що трубила останній час уся світова преса.

Ми тільки можемо широко відхнути і сказати, — „Ах, як шкода, що Берія не втік на захід! Як шкода, що Маленков, здається такі його „догнали“. Хай наші вороги гніваються, а ми таки широко про те шкодуємо. В боротьбі проти московської хижої кліки то був би великий козир“

А щодо кари за злочини, то Берія отримав би в майбутньому від підсовєтських народів рівно стільки, скільки він заслужив, мінус те, що він спокутував би чесною службою народові.

З цього цілого припущення видно, що сліпа злоба — це ще не найкраща риса в справжній боротьбі проти ворога.

М. СОСНОВИЧ

На здоровий розум

Деякі люди з еміграційних середовищ зчинили великий шум з приводу статті „РОЗГРОМ НАЦІОНАЛЬНИХ КАДРІВ РСЧА“, друкованої в першому числі нашого журналу „ШТУРМ“.

Очевидно, ми не боїмося критики, тим більше якщо вона здорова і конструктивна, бо ніхто не гарантований від помилки, а добра критика помилки виправляє. Та на жаль, шум, що зчинився з приводу згаданої статті, це є жадна критика, а просто спекулятивний шум людей, яким за всяку ціну залежить на компромітації й поборюванні об'єднання колишніх вояків і старшин советської армії, органом якого є „ШТУРМ“, та на поборюванні політичної організації, за підтримкою якої те об'єднання повстало. Закиди, роблені редакції „ШТУРМУ“, а відтак і цілій організації — ЛЕПОНОВІ ім. СИМОНА ПЕТЛЮРИ, зводяться до обвинувачень в комунізмі та в симпатіях до „розпинателів народу українського“, бо, мовляв, от їх „розпинателів“ зачислили в національні кадри ще й портрети помістили, а про таких як проф. Єфремов забули..

Давайте подивимось скільки в цьому є рації та скільки є справжнього розуміння того, що було друковано в „ШТУРМІ“ ч. I.

Поперше — для кожного нормального розумово й чесного чоловіка є ясным, що згадана стаття в „ШТУРМІ“ написана не для еміграції, а для советського вояка, колишнього й теперішнього червоноармійця.

Подруге — своїм вістрям стаття скерована проти сталінської диктатури і в цій боротьбі проти сталінської диктатури, як аргумент для советського солдата, взято факти жорстокого знищення командного складу РСЧА, що був Сталінові, здійснювачеві московської, націоналістичної (фашистівської) політики, немилий.

Потрете — формула „національні кадри РСЧА“ була вжита не в розумінні українські національні кадри, як це шумлять ті панове „критики“, бо треба бути цілковитим політичним невільником або свідомим провокатором, щоб робити такий закид редакції „ШТУРМУ“. Формула „національні кадри РСЧА“ була вжита в розумінні неросійські своїм національним походженням і не російсько-фашистівські своїм політичним та ідейним світоглядом.

І почетверте — всі дані про знищених Сталіном командирів РСЧА, як і всі фотосвітлинки їхні, взяті не де інде, як з української таки еміграційної преси, що борючись проти Сталіна, наводила всіх перерахованих осіб, як жертви сталінської, оголеної московської диктатури.

А тепер постає таке запитання: чи в антисталінській, антимосковській пропаганді, говорячи до розуму й серця советського вояка й командира, вказаним є використовувати приклади терору над самими командирами РСЧА, неросіянами? Особливо приклади знищення таких великих, широко популярних осіб, як легендарний маршал В. БЛЮХЕР? А цей маршал був таки легендарний для кожного советського солдата й громадянина, незалежно від того, чи подобається це деяким еміграційним феденкам чи ні. Чи вказаним є використати факт брутального знищення й провокативного очорнення вже після смерті цього популярного в народніх і вояцьких масах командарма? Ми думали й думаємо, й будемо завжди думати, що в

боротьбі проти сталінської, фашистівської московської диктатури такі факти треба використовувати максимально, якщо ми хочемо щоби наша антибольшевицька, антимосковська пропаганда серед советського воїнства була успішною.

Ось тому й використано імена знищених Сталіном командирів РСЧА. Серед них через недогляд чомусь вкралося було ім'я Постишева. Це груба помилка і її було зразу справлено на сторінках „УВ“ спеціальною заявою редакції „ШТУРМУ“. Це був тільки недогляд.

Ті, що зчинили шум, виставляють аргумент, чому це використано імена Блюхера, Якіра, Уборевича, а не, скажемо С. Єфремова тощо. Дійсно, заувага на перший погляд серйозна. Але ми можемо цей закид ще доповнити — в статті не вжито не тільки таких імен, як С. Єфремов, а навіть таких як М. Хвильовий, що його люди з немилого критикам середовища, так люблять і так завжди ним підпираються в боротьбі проти московського окупанта.

І ось тут то в найбільшій мірі й показується, що наші критики зовсім не здають собі справи з усього, а зокрема з свого говорення.

Ми Єфремова любимо й шануємо, і Хвильового любимо й шануємо, але скажіть будь ласка, яке відношення має С. Єфремов до командирів червоної армії, до порушеної теми? Так само й Хвильовий. Жодного. Ми не кажемо вже про те, що для советського вояка узбека, грузина, татарина, білоруса ім'я Єфремова абсолютно нічого не говорить і в антисоветській пропаганді серед цих людей воно не є аргументом.

А тепер до другої засадничої сторони справи.

„Критики“ шумлять, що всі ті імена, які згадано в статті „РОЗГРОМ НАЦІОНАЛЬНИХ КАДРІВ РСЧА“, не можуть бути вживані під таким титулом та ще на сторінках української самостійницької преси, бо вони, мовляв, є співвідповідальні зі Сталіном за всі лиха й нещастя, що його зазнав український нарід і російський нарід під большевицькою диктатурою, що вони, мовляв, були теж большевиками.

Так. Це правда. І друкуючи згадану статтю, редакція „ШТУРМУ“ про це добре знала, — знала, що то за люди.

Дійсно ці люди були співвідповідальні за ті лиха, що їх большевицька система натворила за всі роки свого існування.

То тоді постає три питання:

1. Оскільки Сталін знищив цих людей, то може би ми йому винесли за це вдячність? Га? Адже за логікою наших „критиків“ мусіло би бути так. Може справді ми мусіли би показати перед Сталіном, а тепер перед його мавзолеєм?

Абсурд. Кожен розуміє, що це абсурд.

То може би краще промовчати й взагалі про факт знищення Сталіном цих людей не говорити? Бо, не дай Боже, советський вояк стане великим поклонником Блюхера! З погляду мішуха й політичного невіглаха іменно так би й треба було поступити — предати цих людей анатемі, а за атемою лишити завуальовану вдячність Сталінові за знищення усих тих людей.

2. Друге питання: співвідповідальність усих тих знищених людей за всі лиха заподіяні большевиками

протягом багатьох років безсумнівна. Але **хіба Сталін їх знищив за це?**

3. І третє питання: співвідповідальність тих усіх Блюхерів і Уборевичів за існування комуністичної системи безсумнівна. Але ж та співвідповідальність падає й на кожного вояка, що приймав присягу і із зброєю в руках (та ще як героїчно!) боронив советську владу й проливав за неї кров, як в громадянській війні, так і в другій світовій війні. Так само співвідповідальність падає й на кожного советського спеціаліста, на кожного „ударника“, на кожного бригадира, на кожну „ланкову“ зрештою на кожного робітника, що своїм трудом скріплює 35 років советську владу. Як іти за логікою наших критиків, то тоді відпадало би питання взагалі ведення пропаганди серед підсоветських мас, а особливо в армії. Для чого? І як? Тоді ми би мусіли в пропаганді наводити приклади діячів **не співвідповідальних** за існування советської системи популярних в народі. Але ж скажемо, отакій Рамзін, провідник ПРОМПАРТІІ, — перш ніж сісти на лаву підсудних, як контрреволюціонер, хіба не він протягом багатьох років будував советську промисловість? І всі ті незчисленні „шкідники“, „диверсанти“, „контрреволюціонери“, що ними були наповнені всі тюрми й концтабори, а їхніми костями засіяні простори Сибіру й усі „места не столь отдаленные“ — хіба перед тим вони не були працівниками советської системи, будівничими советської економіки, науки, культури? Так, вони були ними. Вони були співвідповідальні. Але хіба з цього випливає, що в боротьбі проти деспотичної сталінської системи ми не мусимо

послугуватися іменами цих людей і фактом їхнього жорстокого знищення?

Як іти тим шляхом, що його підказують розхвилювані наші „критики“, то ми можемо прийти тільки в сліпий кут, з якого немає виходу. Сліпий кут, з якого не можна вести жадної ачтисоветської пропаганди, а особливо пропаганди серед советського вояцтва.

Ні мабуть, панове, увесь ваш шум походить тільки з простацтва.

Нам наша совість підказує використовувати в боротьбі проти большевизму, проти московського окупанта всі засоби, які тільки є і всі аргументи, які тільки можуть бути. В тому числі використовувати й імена всіх колишніх сталінських соратників, якщо вони стали „контрреволюціонерами“ й були Сталіном розп'яті. Незалежно від кількості їхніх власних гріхів перед народом.

Скільки вони винні перед народом, це розсудить колись сам народ і належно простить їм, а чи навіки запламує їхню пам'ять.

Поки ж що, в боротьбі проти московської диктатури, проти червоного російського фашизму, рівно як і фашизму іншого, факт знищення їх як командирів неросійського походження, яким Кремль, міняючи політику з інтернаціональної на фашистську-московську, не міг довіряти і піддав їх мукам і знищенню, — цей факт мусить бути максимально використуваний.

Особливо в пропаганді серед советського вояцтва. Що й зробила й буде робити редакція „ШТУРМУ“.

Перший з'їзд Крайової Організації Легіону ім. Симона Петлюри в Бельгії

26. липня ц.р., в залі клубу бельгійських комбатантів, у Льєжі, відбувся Перший з'їзд Крайової Організації Легіону Симона Петлюри в Бельгії. Заля клубу була переповнена вояками: кол. піхотинцями, танкістами, артилеристами, пілотами, моряками, понтонерами і т.д. Це колишні вояки й офіцери советської армії, яких Сталін посилав у бій проти „самураїв“ на озеро Хасан і на сопки Манчжурії, посилав „визволяти“ єдинокровних братів-українців з-під польської і румунської неволі, посилав окупувати Литву, Латвію та Естонію, гнав на штурм лінії Маннергайма в Фінляндії тощо, тощо. Зібралися вояки-антикомуністи на свій з'їзд, які 1941 р. застромили багнети в землю і сказали: „Годі!“ „Годі проливати кров за інтереси окупанта, що знищив мільйони українців“. Вони, ці вояки, ще зовсім молоді. Серед них помітні і сивоволосі дідусі — це колишні вояки Армії УНР.

Об 11-й годині ранку відкривається з'їзд поданням команди через Керівника Крайової Організації Легіону — капітана Ф. БАЛАНЮКА „Встати!“ і його рапортом Голові Головної Військової Управи майорові В. ГРИГОРЕНКОВІ: „Пане Голово, дозвольте Перший з'їзд Крайової організації Легіону ім. Симона Петлюри в Бельгії відкрити“..

До Президії з'їзду обираються капітан БАЛАНЮК, ст. льойтнант ПОНТАРЧУК, льойтнант СКАБА і ГАРБУЗ. До почесної Президії вибираються колишні вояки УНР та Голова ГВУ В. ГРИГОРЕНКО.

На порядку дня—багато актуальних справ. Перед початком ділових нарад з'їзд заслухав привітання, що надійшли від різних політичних, військових і громадських організацій. Зокрема з'їзд привітали: ЦК УРДП, Головна Військова Управа Легіону, Братні Крайові організації Легіону і ряд інших українських центральних організацій та установ з усіх країн світу. В привітаннях підкреслювалось надзвичайно велике значення, в боротьбі з комунізмом, — існування Антикомуністичного Об'єднання Колишніх Військовиків Советської Армії та висловлювались найкращі побажання успіху в праці цього Об'єднання.

З доповіддю на тему: „Міжнародне положення, стан української визвольної проблеми в світі і чергові завдання Антикомуністичного Об'єднання Колишніх Військовиків Советської Армії“ — виступив потім Голова ГВУ Легіону В. Григоренко. Характеризуючи сучасне міжнародне положення, доповідач підкреслює, що напруження взаємин у світі є наслідком існування Тегранської, Ялтинської і Потсдамської угод. Ці угоди чимало зміцнили московсько-комуністичну імперію і послабили країни західнодемократичного світу. Західним країнам уже нічого не залишається, як провадити політику „стримування“, що витворює такі умови, які постійно тримають світ у напруженому стані. Далі доповідач зупинився на шляхетних традиціях США, що, не зважаючи на свою силу й великі цивілізаторські спроможності, ніколи не

намагалися колонізувати чужі терени. Вони мали тільки інтереси до ринків збуту, без жадних захоплень чужих територій. Натомість відсталася з усіх поглядів Росія, раніш і тепер, домагалася політичної гегемонії в суміжних країнах і поневолила шляхом обману й підступу інші національності. Доповідач також підкреслив, що позбутися раз назавжди світових війн можна лише при умові, що західні демократи висунуть зовсім нову концепцію перебудови світу, за якою насамперед повинна бути ліквідована остання імперія. Західні демократії повинні змінити свою політику війни і миру. Замість політики „рівноваги сил і стримування“, повинна прийти політика визволення поневолених народів.

Переходячи до другої частини своєї доповіді промовець підкреслив, що деякі неофіційні чинники, що мають назву: „приватні кола“, збираються визволити поневолені народи лише від „большевизму“, а не від російського імперіалізму взагалі. Ці кола, збираючись визволити від „большевизму“, намагаються разом з російськими єдиноділками визволити поневолені народи від самостійності і державної незалежності. Ці кола, разом з російською імперіалістичною еміграцією заперечують навіть те, що здобуто поневоленими народами й революцією 1917 року і записано в конституції СРСР і в конституціях національних республік. У своїй пропаганді „приватні кола“ та російські імперіалісти на еміграції намагаються доводити західнодемократичному світові, що ніяких національних держав після революції 1917 року не було, УНР виникла випадково, а УРСР — це просто фікція і що український народ та інші поневолені народи ніякої самостійності не бажають. Безглуздість і шкідливість такої пропаганди очевидна. Вона шкідлива не тільки для поневолених народів, а й для західнодемократичного світу. Нехтуючи факт існування української держави хоч би в формі УРСР (поминаючи національне й економічне поневолення українського народу), „приватні кола“ разом з цим нехтують і те, що український народ будучи союзником Західноєвропейських народів у другій світовій війні, здобув визнання своєї державності міжнародними актами, що закріплено прийняттям України до Організації Об'єднаних Націй. Міжнародне становище України визначене міжнародними правовими актами, що визначають її як державу. Україну визнали, як самостійну державу, понад 66 держав світу, а серед них: США, Великобританія, Франція, Канада і т.д. Україну, зразу ж після другої світової війни, всі держави світу визнали не тільки як самостійну державу, а й як державу-основноположницю ООН. Український народ визволятиметься від московсько-комуністичної системи, від московських гавляйтерів, від НКВД, а не від державності, він буде проти приєднання України до Росії на правах „Малоросії“ і взагалі всякого „приєднання“. Це міжнародне правне положення України має особливе значення для визвольної боротьби на зовнішньому відтинку, що ми її провадимо, як амбасадори свого рідного народу по цей бік залізної заслони. Про це міжнародне правне положення України ми мусимо пам'ятати і нагаду-

вати всім тим, хто заявляє, що „ніякої України не було, нема і не буде“. Сучасне міжнародне становище України не є результатом якогось збігу обставин в міжнародній політиці, як це намагаються твердити наші вороги, а є результатом довготривалої боротьби українського народу. Воно здобує кров'ю українського народу. Україна, з погляду міжнародного права, займає таке саме становище в світі, як і кожна сателітна держава на Сході Європи. Либонь у кращому становищі перебуває Україна, ніж Румунія, Угорщина і Болгарія, бо ці країни в другій світовій війні належали до сателітних держав Німеччини, а Україна — до союзників західних демократичних країн.

Переходячи до третьої частини своєї доповіді, саме до чергових завдань Антикомуністичного Об'єднання колишніх Військовиків Советської Армії, — доповідач підкреслив, що Леґіон ім. Симона Петлюри не робить ставки на чужі сили, а стоїть на принципі революційно-визвольної боротьби й орієнтується в цій боротьбі на власні сили свого народу та інших поневолених народів. „Стоїмо на принципі, що — доки за справу виборення і збудування української держави не візьмуться українські селяни і робітники, — доти ніякої держави не буде.“

„Щодень стає ясніше: ніхто не подбає за українську свободу, як не подбає за неї український народ. А найперше — як не подбають за неї ті його сини, що вчилися, вчаться і вчитимуться в чужих арміях носити зброю і володіти нею. Конкретно: як не подбають ті мільйони наших братів, що одягнені в чужі шинелі і є нині воюючими советської армії. Іх великі мільйони...“

Проте наше об'єднання не відкидає допомоги ззовні і вітатиме тих, хто буде союзником українського народу в його боротьбі за самостійність і державну незалежність. Леґіон Симона Петлюри гадає, що демократичний світ повернеться обличчям до поневолених народів і свою політику „рівноваги сил і стримування“ замінить на політику визволення від большевизму. Колишні військовики советської армії, що сьогодні об'єднані в Леґіоні Симона Петлюри, будуть щасливі, коли вони в недалекому майбутньому творитимуть українське національне військо з'єднання в системі збройних сил Об'єднаних Націй.

З цих засад і принципів випливають чергові завдання Леґіону Симона Петлюри. Переходячи до цих завдань, доповідач підкреслює, що найголовніша мета Леґіону Симона Петлюри — боротьба проти московсько-комуністичного окупанта, визволення нашої Батьківщини та побудова Української Суверенної держави. Залежно від обставин ця боротьба може набирати різних форм і способів. Найголовніші з них такі: психологічна війна й збройна боротьба. Як психологічна війна, так і збройна боротьба матиме успіх, коли вона провадитиметься з позицій Антикомуністичного Об'єднання Колишніх Військовиків Советської Армії. Щоб провадити таку боротьбу, потрібно передусім широко розбудувати саме Антикомуністичне Об'єднання Колишніх Військовиків Советської Армії, щоб воно являло собою велику військово полі-

тичну силу, як з погляду організаційного, так і ідеологічно-пропагандивного.

Сьогодні Леґіон Симона Петлюри виступає як військово-політична організація, а завтра виступатиме як військовозбройна одиниця. Тому то звертаємо увагу на його організаційну розбудову. Чергове завдання крайової організації Леґіону в Бельгії, в галузі організаційній полягає в тому, щоб об'єднати в її лавах максимальну кількість українського вояцтва. Поперше, потрібно об'єднати всіх колишніх військовиків советської армії, як основи, на базі якої та іменем якої ми провадимо психологічну війну проти московсько-комуністичної тиранії. Подруге, об'єднати всіх українських вояків, що перебували в інших чужинецьких арміях, які визнають статут і політичну платформу Леґіону і здібні та готові включитися в активну антикомуністичну боротьбу. Потретє, об'єднати в лавах Леґіону всю українську національно патріотичну молодь, як резерв для поповнення військових антикомуністичних сил. Ці три категорії нашого українського вояцтва творять дійсне членство Леґіону ім. Симона Петлюри і користуються всіма правами членства, що передбачено статутом Леґіону. Крім того, Леґіон має чисельну кількість прихильників, що так чи так симпатизують і сирияють його діяльності шляхом участі в фінансових збірках, передплатою журналу „Штурм”, участю на зборах відділів Леґіону і завжди готові всебічно підтримувати нашу військово-політичну організацію, але не можуть вступити до Леґіону на правах дійсних членів з різних причин (старший вік, хвороба, родинний стан і т.д.). Цю категорію наших прихильників треба об'єднувати навколо Леґіону на правах Членів-Добродіїв, що й передбачене статутом. Поруч з цим, серед українського вояцтва є чисельна група військовиків Армії УНР, що боролися під керівництвом бл. пам. Головного Отамана Симона Петлюри і вийшли на еміграцію зі зброєю в руках, з якими ми разом поділяємо долю політичних емігрантів. Серед цих вояків ми зустрічаємо багато товаришів зброї під час минулої війни, що були в лавах Українського визвольного війська або в українських національних з'єднаннях німецької армії. Як ті, так і ті є нашими старшими побратимами, яких ми передусім шануємо за їхню жертвову боротьбу 1917-1921 рр. Для них у нас відведено почесне місце в формі почесного членства. Почесним членом Леґіону Симона Петлюри може бути кожний вояк Армії УНР, незалежно від його ранги й становища в українському політичному і військовому житті, що активно морально і матеріально допомагає в розбудові Леґіону.

Далі доповідач ще зупиняється на чергових завданнях Леґіону в галузі психологічної

війни, підкреслюючи, що боротьба проти московсько-комуністичного імперіялізму в формі психологічної війни повинна провадитися з таких позицій, щоб викликати співчуття й допомогу з боку українського народу і всіх інших поневолених народів. Боротьба з цих позицій психологічно впливатиме на вояків советської армії і викликатиме у них бажання перейти на наш бік.

Доповідач також накреслює чергові завдання Леґіону в ділянці військово-політичної підготовки самого членства Леґіону, в галузі мобілізації фінансових засобів і праці на майбутнє на зовнішньому та внутрішньоукраїнському відтинках.

Закінчуючи свою доповідь, Голова ГВУ Леґіону підкреслив, що завдання, які ми беремо на себе, — складні й тяжкі, але ми їх виконаємо при умові, коли будемо дружні, спасні, жертвовні й дисципліновані, при умові, — коли

Світлина з залі засідань І-го з'їзду ЛСП в Бельгії

розбудуємо Леґіон ім. Симона Петлюри в досконало організовану, озброєну знанням і віддану ідеї військово-революційну організацію.

З доповіддю на тему: „Підсумки розбудови Крайової Організації Леґіону Симона Петлюри” виступив Капітан Ф. БАЛАНЮК — уповноважений ГВУ Леґіону, який зазначив, що українське вояцтво в Бельгії з великою радістю зустріло повідомлення ініціативної групи колишніх вояків советської армії в Німеччині про створення Леґіону Симона Петлюри. Колишні військовики советської армії, що перебувають на терені Бельгії, всі як один вступили до лав Леґіону і об'єднані у відділи Леґіону. Також чисельна кількість українського вояцтва і українська патріотична молодь виявили велике бажання стати членами. Лише окремі особи виділилися з українського загалу, не визнають нікого крім себе, не визнають усього того корисного, що творить нова еміграція з-під совєтів; не визнають, і намагаються все світле, все розумне і все корисне для української визвольної справи змальовувати в темних фарбах. Намагаються навіть компромітувати нашу військо-

Ідеологічна платформа Легіону Симона Петлюри

(Витяг з доповіді на установчому З'їзді в Канаді)

Як правило, в українському суспільстві на еміграції поява нової організації береться в багнеті керівництвами та членами вже існуючих організацій і дуже часто з такою пристрастю, що робляться різні заходи, не чесні і навіть провокаційні, щоб новостворену організацію як можна скорше зліквідувати.

Причина того всього є лиш одна, а саме — страх перед конкуренцією та зменшення „бизнесового профіту“ існуючих організацій. В тому ми, як ніхто інший, маємо тяжкий досвід з новоствореною організацією СУЖЕРО.

Шановні присутні дуже добре знають про всі атаки, і навіть провокації, які провадилися, і навіть провадяться ще сьогодні проти СУЖЕРО, хоч, здавалося б, для кожного повинно бути ясним, що СУЖЕРО постав не для „бизнесу“, а лише для виконання важливої пропагандивно-політичної роботи на користь нашої визвольної політики. Ми й сьогодні бачимо факт блокування деякими середовищами збірки на видавничий фонд „Білої Книжки про чорні діла Кремлю“. Про що це свідчить? Це свідчить про провінційний примітивізм тих середовищ, яким групо-політична сліпоту не дозволяє дивитись на справу чітко, ясно й об'єктивно.

Маючи досвід, ми більш ніж певні, що поява нашої військової організації, яка сьогодні буде створена, викличе вже завтра цілу низку закидів і обвинувачень у наш бік, та будуть пороблені всі можливі заходи, виключно до інсинуацій і провокацій, щоб нашу новостворену організацію в самім зародку спробувати знищити.

Тепер хочу зупинитись кілька хвилин над тією специфікою, яка в нас витворилась. Чомусь, власне, найбільше обурення викликає не сам факт створення організації, як те, що організацію творять представники 40 мільйонного українського народу, а не 3-х мільйон, що організацію творяться від імені цілої України, а не однієї області. Я більш ніж певен, що ніхто з шановних присутніх не наведе мені факту про поборювання об'єднання вояків дивізії „Галичина“ чи об'єднання вояків УПА. Знаємо рівно ж те, що ніхто не поборював і не поборюватиме вже існуючу віддавна Стрілецьку Громаду і т. д. Нато мість ми бачимо вже сьогодні як намагаються вже наші про тивнішні скомпромітувати нову організацію, що являється антикомуністичним об'єднанням українців колишніх вояків советської армії.

Вже сьогодні ми хочемо нашим опонентам заявити, що Легіон ім. Симона Петлюри засновується не для якогось розбиття чи для того, щоб існувала ще одна військова організація, коли ми їх маємо сьогодні може забагато, або з амбіцій певних людей, чи певної групи, а ЗАСНОВУЄТЬСЯ тому, що це нам

подиктувала сьогоднішня історична konieczність. Кожному з нас ясно, що наша визвольна політика є багатогранна і такою вона мусить бути тому, що життя-буття українського народу є таким, а не іншим, бо народ, який є поневолений, буде визволятися у всіх площинах його поневолення, а не лише в одній. Кінцевий ефект нашої визвольної політики буде всебічно позитивним лише тоді, коли всі грані цієї політики будуть належно і гармонійно діяти. Сьогодні ми маємо цілий ряд наших українських ветеранських організацій. Що являє з себе кожна ветеранська організація? Це станове об'єднання бувають вояків, які в даний момент перебувають в стані спочинку, а значить не беруть активної участі у виконанні військових обов'язків. Об'єднання ветеранів державних народів, як і не державних, служать їм для взаємної допомоги та оборони інтересів кожного члена-ветерана перед владою. Мусимо теж додати, що ветеранські організації в демократичних країнах відіграють велику роль в громадсько-політичному житті давньої держави, бо це ж є об'єднання тих людей, які вчора були готові зложити своє життя на вівтар своєї батьківщини і готові до того будуть завтра, якщо батьківщина покличе їх боронити її. (Лід нам при цьому звернути велику увагу на такий факт, що держава, що поклякне своїх ветеранів знову під зброю, вважає за свій обов'язок запізнати їх з тими змінами військової техніки, тактики й стратегії, які зайшли під час їхнього перебування у стадії спочинку, хоч ті ветерани свого часу проходили військову школу.

Отже резюмуючи вищесказане, твердимо, що ветеранська організація — це є об'єднання тих, що були вояками вчора, хоч не виключене, що вони ними можуть бути завтра, але після військового перевихову.

Кінчаючи на цьому моє коротке вивчення, я хочу заявити, що наша військова організація не ХОЧЕ ВІЙНИ ні з однією самостійницькою українською організацією. З усіма українськими ми ветеранськими організаціями хоче мати як найтіснішу співпрацю й координацію та одночасно буде робити всі заходи, щоб був створений один ЦЕНТР ВЕТЕРАНСЬКИХ ТА ВІЙСЬКОВИХ українських організацій.

Якою ж по суті військовою організацією являється Легіон Симона Петлюри? Чи Легіон являється ветеранською організацією, чи ні? Легіон задуманий як напівцивільна військова організація. То значить, що бувші вояки — сьогодні в цивільних одягах, як рівно ж наша молодь, яка завтра буде змушена одягнути уніформу — з цілою наполегливістю працюватимуть над підвищенням своїх військових знань, будуть стежити за змінами в техніці, тактиці й стратегії та засвоювати їх. Одночасно буде все готуватись з інтенсивністю до визвольної боротьби за звіль-

во-політичну організацію в чужинецьких колах. Характеристично, що ці особи перебувають у тісному контакті з деструктивними елементами типу „отаманів“ і „професорів“, що кращих способів „боротьби“ з нами не придумали, як фальшування заяв, дописів, закликів і писання пасквілів у своїх рептьільках, видаваних за гроші ворогів української визвольної ідеї. Словом, провадять супроти нас чорну чужу роботу... Перед нами стоять великі, важливі і складні завдання — справа антикомуністичної боротьби, і тому ми не сміємо звертати уваги на людей мізерних... Краще їх нехтувати.

З великим зацікавленням і увагою слухали вояки свого Крайового Керівника. Затримувши питання, про ставлення різних середовищ і організацій, а також усього загалу еміграції до Легіону ім. Симона Петлюри, доповідач глибше входить у завдання Крайової Організації надалі.

Після доповідей розгорнулася жвава дискусія, в якій делегати з'їзду подавали конкретні пропозиції в справі активізації діяльності Крайової Організації і Легіону загалом. З'їзд схвалив резолюції по доповідях і затвердив проєкт відозви Крайової Організації Легіону до вояків советської армії. На чисельні привітан-

ня, що були надіслані до Президії з'їзду, ухвалою висловити всім організаціям подяку і з свого боку привітати п. Президента УНР А. Лівицького, Голову УНРади І. Багряного, Президію і Виконавчий Орган УНРади.

З'їзд також висловив сердечну подяку королю Бельгії Бодуєнові, бельгійському урядові і бельгійському народові за їхню гостинність та доброзичливе ставлення до українців, зокрема до колишніх військовиків советської армії.

З'їзд обрав керівні органи Крайової Організації Легіону (Військову Управу, Контрольну Комісію і Суд Військової Чести) та членів Головної Військово-політичної Ради Легіону від Крайової Організації Легіону в Бельгії.

.. Кілька хвилин у залі панує тиша. Капітан Ф. Балажук стає струнко, а за ним стали струнко всі вояки, і з вояцьких грудей загремів український національний гімн „Ще не вмерла Україна“.

Після закриття з'їзду хор театру ім. Котляревського під керівництвом диригента п. Худого дав концерт, в програмі якого були українські народні пісні, дуети і сольоспіви.

А. С—ко

Львж, серпень 1953 р.

нення України від окупанта. На зовнішньому відтинку буде вести політичну пропаганду серед старшин та воєнів совєтської армії — серед учорашніх своїх колег по зброї, готуючи їх до завтрашньої акції проти сталінської чи іншої тюрми народів.

Колишні воєнки советської армії, які сьогодні переходять до західного світу, заявляють, що до воєнків советської армії — українців з найкращим результатом можуть гонорити лише колишні воєнки советської армії — українці і в основному вони були ініціаторами створення антикомуністичного об'єднання колишніх воєнків советської армії, якому дали назву Легіона ім. Симона Петлюри. Так прапором цієї організації став Петлюра, за великої ідеали якого Леґіон постановив боротись.

Ми, як було вищезазначено, маємо багато ветеранських організацій, і навіть одну, яка називає себе революційною, але тому, що вони несуть виключно ветеранський характер, без програмово-ідеологічних заłoженнь, вони не можуть виконувати своїх завдань — а ні пропагандистських, а ні мобілізуючих. Вони лишлись і залишаються надалі організаціями суто становими, образowo висловлюючись, ті організацій діяли й діють немов би корабель на глибоких водах без керма і вітрил. Такі речі є недопустимі в жодній організації, а тим більш у військово-революційній, що ставить своїм завданням активну боротьбу за незалежність нашої української держави. Це тим більш важливе для того, хто хоче включитися до активної боротьби за українську державу, щоб він знав насамперед за які ідеали він мав скласти своє життя.

Квінстон Он, Канада

ПОПІЛЬНЮК Андрій

13.9. 53.

До хвальної редакції „Штурму“!

По організації відділу Легіону ім. Симона Петлюри у Ніагара Фалс, присутні ухвалили звернутись до українських військовиків та молоді на еміграції зі слідуючим зверненням:

До українців, колишніх військовиків та молоді, на еміграції.

Дорогі побратими по зброї!

В цю тяжку хвилину — в хвилину інтриг, підступів обману й запродавства, в хвилину, коли ворог використовує і ставить на карту буквально все аби лиш на спину скривавленої нашої України поставити нового білогвардійського ката, в цю хвилину на нас, українців на еміграціі, падає велика відповідальність а від того як ми будемо підготовані до 12-ої години, залежатиме, у великій мірі, майбутнє нашої скривавленої батьківщин.

Друзі по окопах!

На еміграції не мусимо ні на хвилину забувати за батька, матір, сестер, які є у московській неволі у тюрмі і доки наш нарід буде у тій тюрмі, доти кривавий кат буде сміятись з мук нашої матері, доки ми не мусимо спокійно користати з вигод тутешнього життя, а все з більшою завзятістю розбудовувати наші майбутні військові сили.

Дорогі побратими — ті, яким смерть не раз дивилась в очі!

Темний ворог розуміє лише силу п'ястука, а тому розбудовуємо цей міцний український п'ястук, який розбив, би якщо зайде потреба, всіх на купу складених, наших ворогів.

Розбудовою українського Легіону ім. Симона Петлюри ми і досягнемо нашої мети, тож нехай не буде жодного українця, який носив колись сіру чи зелену уніформу, поза Легіоном ім. Симона Петлюри, тісніше змикаймо наші військові ряди, вивчаймо та вчім других військової справи, нехай нас 12 година не застане сплячими.

Голова сходити пан (А. ПАНЧЕНКО)

Секретар пані (М. ГУВКА)

З правдивою до Вас пошаною (А. ПОПІЛЬНЮК)

У другому розділі Статуту Легіону Симона Петлюри в першому пункті сказано: „Легіон ім. Симона Петлюри стоїть на платформі українського революційно-демократичного руху.“ Коли так, то з того випливає піла тактика й стратегія революційної демократії, яку Легіон Симона Петлюри визнає в цілому. Тоді, коли певні основні політичні ветеранські кола ставлять основну ставку на війну, — революційна демократія ставить ставку на основному на революцію в СРСР і то в цілому СРСР, а не лише в якійсь його одній частині. Війна, на яку орієнтують свою стратегію всі політичні середовища — якою остаточно розв'яжеться напруження, що створилося між західним капіталістично-демократичним світом і російсько-більшовицьким імперіялізмом, — може бути лише одним з чинників, який спричиниться до розвалу російсько-сталінської імперії. Однак це абсолютно не переконує нас у тому, що війна може принести національне й соціальне розкріпачення цілого ряду поневолених націй, а в тому числі й України. На це може складатися ціла низка причин, які вже сьогодні ми в стані за-обсервувати. У зв'язку з тим революційна демократія твердить, що повного визволення поневолених народів російським більшовизмом, а в тому числі й України, можна довершити лише при повному ідейно-політичному розгromі російського червоного чи білого імперіялізму. Ідейно-політичного розгromу не можна доклати ніяким родом зброї аж до атомової включно. Це може бути здійснено лише великою народньою революцією. Ми свідомі того, що важелі війни, як сказав Іван Багрянйй, попри всю проблематичність позитивного її закінчення для нас, не в наших руках. І далі „Важелі революції натомість в наших руках, а звідси в наших руках і середники впливу на позитивне завершення війни на сході Європи.“ Для нас, тих, що визнають і вірять в стратегію революційної демократії ясно, що остаточно слово в будучій війні матимуть ті народи, які збройно візьмуться за перебудову комуністичної тюрми народів, які багветами проголосують в огні революції за потрібний для них порядок речей“. (І. Багрянйй).

З того не мусять робити гіпнозу наші противники, що для нас, які визнають стратегію революційної демократії, революція являється самоціллю. Ні. Головна наша стратегічна мета — не звільнення й незалежнення України з-під московського панування, збереження її матеріальної цілості й організація української держави в складі всіх етнографічних українських земель. Далі хочемо застановитись над тим, де наше місце, — не значить місце Легіону ім. Симона Петлюри, у тій стратегії революційної демократії, яку ми беремо за основу нашої ідеологічної й збройної боротьби. Наші завдання при тій стратегії є багатогранні. Це значить, що на Легіон Симона Петлюри буде покладено багато завдань, або інакше кажучи, Легіон буде змушений діяти у багатьох площинах.

1. Кадри Легіону, вишколені військово й політично, озброєні знаннями політичної стратегії й тактики революційної демократії, будуть становити керуюче ядро народньої революції на Україні, даючи їй конструктивний зміст.

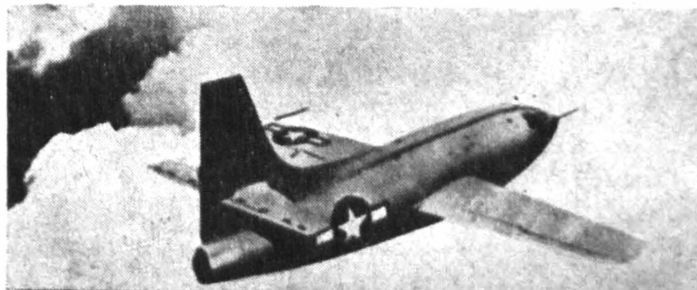
2. Кадри Легіону, вишколені політично і військово, будуть зобов'язані закріплювати здобутки революції, як рівно ж ліквідувати різні диверсії й саботажі ворожих елементів в українській державі.

3. Легіон мусить готувати кадри, які б зуміли зорганізувати збройні сили — українську національну армію в огні революції, яка стала б на ґордонах української держави та зуміла б захистити всі українські етнографічні землі.

Щоб Легіон ім. Симона Петлюра зміг свої завдання бездоганно виконати — він повинен як тепер, так і в майбутньому стояти в найтіснішому контакті з центром революційної демократії, який керуватиме всіма тактичними й стратегічними діями революції в СРСР.

Легіон буде з пильністю слідкувати за політичними потягненнями українських партій та організацій. Легіон не думає себе відсепарувувати. Ми твердо стоятимемо на позиціях Української Національної Ради, яка сьогодні представляє не що інше, як Екзильний уряд УНР, який свого часу очолював прапор нашої революційно-визвольної боротьби — Симон Васильович Петлюра. Легіон буде боротись за доконання консолідації українських державницьких сил на базі Української Національної Ради.

II, III-ий

Капітан ОМЕЛЯНЕНКО

Гасла і цілі війни

Минулий раз ми розібрали можливі варіанти військових операцій в майбутній війні, не враховуючи такого чинника як маси.

Світова історія має багато зразків, коли маси своєю поведінкою рпшали долю війни. Так, наприклад, в VI стол. до Р. Хр. Персія була наймогутнішою державою на Єлизньому Сході. Вся територія сучасної Малої Азії, а також і Єгипет з Лівією були підвласні Персії. Одначе, ця найвеличезніша за тих часів імперія не була популярна в масах, бо її уряд не дбав про добробут своїх підвладних і особливо переможених народів. Методи керування були деспотичні. Сатрапи (намісники перського царя на провінції) мали необмежену владу над підвладними і поводилися з ними так, як з рабами.

Єдине, про що дбали перські царі, це були шляхи сполучення, побудовані в різних напрямках. Вони мали як воєнне значення, так і служили цілям торгівлі і тому добре охоронялися. На шляху, який називався парським (він сполучав столицю перських царів — Сузи з Егейським морем) на віддаленні 1-2 км були розташовані воєнні пости, які одночасно служили і поштовою естафетою. Один кіннотчик швидко переїздив ці 1-2 км і передавав другому постові листи. Таким чином, за короткий час цар мав можливість давати накази на провінції, або отримувати донесення відтіля.

В малій Азії, на узбережжі Егейського моря, було розташовано багато грецьких осель (колоній), які також підлягали перському цареві. Так оці грецькі оселі першими повстали проти персів. Вони розраховували на допомогу своїх братів з європейської Греції. Але ця допомога була напочатку недостатньою. Власно кажучи, перси тільки й чекали нагоди, якоїсь зачіпки, аби напасти на материкову Грецію. Так в кінці VI стол. до Р. Хр. розпочалась греко-перська війна, яка точилась з перемінним успіхом і з перервами аж до середини V стол. до Р. Хр. і закінчилась перемогою греків, в результаті якої не тільки малоазійські греки визволилися від влади персів, але й значно підупала воєнна міць Персії.

Під час цієї війни греки виграли бої, які ввійшли в світову історію як зразкові. Наприклад, на суші — маратонський бій; на морі — саламінський бій. А знамениті Термопіли, де до одного загинули 300 мужніх греків спартанців, і досі служать зразком хоробрости для всіх народів.

В історії України ми маємо теж свої Термопіли — бій під Крутами.

Греко-перська війна характерна тим, що перемоги добилися не чисельні армія та флот Персії, а малочисельні греки. Трапилося це тому, що греки вели війну за неважність своєї держави, за скинення з себе ярма чужинців, тоді як маси перських воєнків зовсім не були зацікавлені в цій війні. Вона для них була лише війною заради інтересів своїх гнобителів — урядовців. Тому то перські війська не були стійкими в боях. Крім того перська армія була багатонаціональна, що негативно відбивалося на бойовому дусі її воєнків.

Більше як сто років після цієї війни (в 334 р. до Р. Хр.) виникла нова війна, під час якої імперія персів була знищена на протязі 3-х років. Ця війна ввійшла в історію, як знаменитий похід Олександра Македонського.

Коли в попередній війні перси завдяки своїй кількісній перевазі та державній організованості (грекам, доречі, бракувало останньої на перших порах) весь час прагнули не тільки задусити повстання малоазійських греків, але й завоювати всю континентальну Грецію, то в війні проти Олександра Македонського, не дивлячись на ту ж кількісну перевагу, вони були завжди побиті в усіх боях.

Звичайно, це можна віднести і на рахунок в досконалішої організації македонського війська, яка ввійшла в історію під назвою „македонська фаланга“. Це є глибокий стрій піхоти, до 16 зімкнутих рядів, яка будучи озброєна довгими, ніж в інших арміях, списами (копіями) та прикриваючись також більшими щитами, прорізувала і колола перське військо на частини, які потім по черзі знищувались. Але приймаючи на увагу те, що Олександр Македонський виступив в похід лише з 10 000 доброго війська і виключно піхоти, однією перевагою у військовій організації македонців не можна з'ясувати цілковиту поразку Персії в такий короткий в ті часи термін, як 3 роки. Та

коли взяти і воєнну організацію персів, то вона не так уже була погана, наприклад, перси мали чисельну і непогано організовану кінноту, якої бракувало македонцям.

План походу Олександра Македонського полягав в тому, щоб послідовно відколювати від Персії всі її західні та південно-західні провінції (середземноморське узбережжя та Єгипет).

На свої збройні сили Олександр Македонський не міг розраховувати в цій війні, тому в його стратегічному плані не передбачалося, а на початку війни, марш на столицю Персії Сузи, а провадилась ідея послідовного розчленування Персії.

Олександр Македонський був не тільки воєк, а так само і політик. Він добре розумів, в чому полягала слабкість Перської імперії, а саме — в незадоволенні всіх мас існуючим режимом, а також і в тому, що всі поневолені народи бажали, як повітря, визволення від гніту Перської монархії. Тому, і в першу чергу, повин наступ в тих провінціях, де неперське населення — (греки, жиди, араби) — було радо приходу македонців. Зразком мудрости Олександра Македонського було те, що він ніде не встановлював своїх порядків, а, навпаки, давав широко можливість кожному народові проявляти своє національне почуття. Тому кожний визволений ним народ мав можливість самовизрядковуватися негайно по звільненні від влади персів. У внутрішні справи визволених народів Олександр Македонський не вмшувався. Єдине, чого вимагав він — це воєнної допомоги з боку звільнених народів для дальшої боротьби проти персів. В цьому відношенні звільнені провінції йшли йому назустріч, і його армія вже на другий рік війни, із армії македонців, фактично перетворилась в чисельну армію малоазійських народів. Таким чином, війна, що була рсзючата виключно з горсткою македонців, перетворилась в війну малоазійських народів проти Персії. Олександр Македонський тільки очолював цей рух як в військовому, так і політичному відношенні.

Будучи геніальним організатором він збудував на другий рік війни нову армію, яка хоч і складалась з різних народів, але була дуже міцна як в воєнному, так і політичному відношенні. З військової точки зору ця велика армія набрала найкращих зразків армій як македонської, так і перської. Кінноту, яку перси не вміли використовувати, Олександр Македонський використав досконало.

З політичного боку це був федеральний союз малоазійських народів на чолі з Олександром Македонським. Пріоритету Македонії в цьому союзі зовсім не було. Вся ідея Олександра Македонського полягала не в тому, щоб утворити монархію, в якій превалювала б та або інша нація, а, навпаки, він хотів ліквідувати мирним порядком непорозуміння між різними народами тодішньої Малої Азії і зробити з них один малоазійський народ.

Ми не будемо в цій статті розглядати доцільність цієї ідеї, ідеї єдиної малоазійської держави, побудованої зовсім на інших принципах ніж перська.

Але гасла, які він викнуув під час війни, знайшли свідчення та підтримку всіх малоазійських народів включно з персами.

Лише передчасна смерть Олександра Македонського — він прожив тільки 33 роки — не дала йому здійснити свій намір. Тяжко зараз сказати, чи вдалося б йому укріпити нову державу й які форми набрала б вона пізніше, але те, що він правильно оцінив обставини під час війни, правильно розрішив національне і побутове питання, і послужили причиною його перемоги.

Много ідей в той час були революційні у всіх відношеннях. Тому вони і привабили до себе маси перської імперії. Таким чином, греко-перська війна і похід Олександра Македонського були вирішені масами.

Великий інтерес уявляє з себе похід Ганнібала на Рим. Це було під час 8-ї пунічної війни. „Пуні“ — це римляне так називали картагенців, які мали свою державу на сучасному терені Туніса і Марокко. Саме місто Картаген, це є сучасний Туніс. Ці події були на світанку римської ери в 201-218 рр. до Р. Хр. Талановитий картагенський полководець Ганнібал привів свої добірні війська в Італію з Есванії через Альпи та північну Італію. Не дивлячись на цілий ряд поразок, які римляне отримали від нього, і на те, що Ганнібал був у воріт самого міста Риму, римляне в кінці все ж перемогли його.

У військовому відношенні він мав бездоганний план війни і завдавав римлянам поразки одну за другою, з яких битва під Канни (південно-східна Італія) ввійшла в світову історію під назвою „Канни Ганнібала“, в якій Ганнібал склав простий і сміливий план бою. Він побудував свою армію у формі півмісяця, зверненої опуклою стороною до Риму. В центрі поставив свої найгірші частини, а на флангах — найкращі. Рямська піхота вдарила по центрові картагенської армії, який почав відходити. В цей момент Ганнібал вдарив по флангах римлян свіжими частинами, та кіннота його, опрокинувши слабшу кінноту римлян, оточила їх піхоту з тилу. Почалась страшна січа римлян. Було забито в тому бою до 70 тисяч римлян. Загинув їх полководець Емілій Павел та весь вищий командний склад.

Проте в політичному відношенні він зробив помилку. Він не оцінив належно обставин і розраховував лише на незадоволення мас народів Італії римлянами і війну боротьбу проти Риму лише під гаслами Картагена, які були чужі італійським народам. Тому вони і не піддержували Ганнібала і за винятком небагатьох, боронили Рим.

Деяку аналогію в цьому можна провести з подібними діями німців під час останньої війни, особливо на Сході — на Україні та Білорусі.

Для народів Італії Ганнібал не був визволителем від гніту Риму. Вони вважали його чужоземним наїзником, так само як українці і білоруси німців під час другої світової війни.

Не маючи підтримки з боку італійських народів, Ганнібал лишився без резервів, що й вирішило долю війни на користь римлянам.

Отже бачимо, що похід Олександра Македонського з чужинським військом в Малу Азію закінчився цілковитою і блискучою перемогою, тоді як аналогічний похід Ганнібала — поразкою. Як в тому, так і в другому випадку, настрої народних мас був вирішальним чинником у війні.

Олександр Македонський рушив у похід з революційними гаслами, з гаслами дійсного визволення як і поневолених народів, так і самих персів від деспотичного гніту перської монархії. Тому похід Олександра Македонського перетворився зразу ж в війну народів Малої Азії проти деспотизму. Тому, що в його гаслах не було загарбницьких ідей, народи Малої Азії прийняли його гасла за гасла своєї визвольної боротьби.

І навпаки — італійські народи, хоч і незадоволені Римом, не піддержали Ганнібала, рахували, що Ганнібал принесе чужоземне ярмо, і стали на оборону Риму.

Можна привести безліч фактів із історії всіх часів, які свідчать про те, що настрої мас є найважливішим чинником у війні.

Смішними і занадто консервативними видаються твердження тих осіб, які й зараз покладаються лише на мілітарну силу. Ми навмисно взяли для зразка походи Олександра Македонського та Ганнібала, щоб довести читачеві, що сучасна війна проти СССР повинна в більшій мірі розглядатися з точки зору політичної, аніж воєнної.

Тому нас найбільш цікавить похід Олександра Македонського. Старонинна Персія мала деякі риси аналогічні сучасному СССР. Але тільки деякі. Де в чому не можна їх зрівняти, а саме: Персія не мала ідей, СССР — має, які знаходять собі прихильників і серед других народів. Персія мала величезну армію, яка була організована недосконало. СССР — навпаки. Тому питання війни проти СССР занадто ускладнюється цими факторами. І тому питання політичних гасел під час війни проти СССР набуває ще більшого значення, ніж це було за часів Олександра Македонського.

Гасла війни проти СССР (як холодної, так і гарячої) повинні відбивати не тільки обіцянку звільнити від гніту більшовизму, але й бажання народів СССР. Зумів Олександр Македонський знайти такі гасла, які були до вподоби не тільки поневоленим народам, а й самим персам, так само і в ваші часи треба знайти подібні гасла, які були б до зрозуміння всім народам СССР, включно з російським.

Все те, що ми маємо до цього часу, всі акти, постанови, резолюції, меморіали конференцій, а також статuti різних антибільшовицьких установ не відбивають поки що дійсних гасел нашої боротьби.

Це трапилось тому, що закордонні чинники як чужоземні, так і емігрантські, не прислухаються до голосу колишніх советських людей, до голосу тих, хто найкраще розуміє природу СССР, хто дійсно знає, як слабі, так і міцні сторони советської держави.

Так само і в воєнному відношенні. Протиставлення

військовій організації кол. советських воєнків ЛСП — організації махновсько-опереткового типу, це вже є доказ явного нерозуміння обставин.

Не шкодувало б відмітити помилку штабу перської армії на початку походу Олександра Македонського. Серед малоазійських греків на службі в перській армії були видатні полководці, які чесно служили персам. Ці полководці відразу розгадали воєнний план Олександра Македонського і своєчасно на вищій верховній раді перської армії пропонували свій план, діаметрально протилежний планові перських військових начальників. Їх план був правильний, і коли б перси прийняли його, то похід Олександра Македонського міг би бути зірваний на самому початку. Але перси не повірили їм, як грекам, а замість того, щоб послухати їх, забили цих грецьких полководців, бо вважали їх за зрадників.

Ось які ганебні вчинки ми маємо в історії. Але й в наші часи на військову організацію кол. советських воєнків теж є багато подібних негативних поглядів.

І зараз серед нас існують короткозорі люди, які в поборюванні цієї важливої військової організації, як і взагалі партії кол. підсоветських людей, бачать майже весь сенс своєї боротьби. Коротше кажучи, рубають той самий сук, на якому сидять.

П а р и ж, 9 серпня 1953 р.

На пресовий фонд

Пожертвували на пресовий фонд журналу „ШТУРМ“ п. Олександр Полаташ (США) — 10 доларів і п. проф. Іван Дубинець (США) 5 доларів.

Редакція „ШТУРМУ“ висловлює обом жертводавцям сердечну подяку!

Довідома учасників фонду „ПИСАНКА для українського втікача з советської армії“

Списки жертводавців на „ПИСАНКУ“ для українського втікача з советської армії будуть друкуватися в журналі „ШТУРМ“ починаючи з ч. 6/8, з висловлюванням всім жертводавцям подяки.

Згідно статуту Леґіону Симона Петлюри Розділ IV, §11, всі громадяне (не члени Леґіону), що склали свої пожертви на „ПИСАНКУ“ та й надалі бажають матеріально підтримувати Леґіон Симона Петлюри, можуть бути прийняті до Леґіону як ЧЛЕНИ-ДОБРОДІІ. Про своє бажання бути постійним ЧЛЕНАМИ-ДОБРОДІЯМИ Леґіону, треба зголоситись до місцевих відділів Леґіону.

Головна Управа Леґіону
Симона Петлюри

В Австралії

26.7. 53 в м. Аделаїді відбулася нарада представників українських військових організацій, що існують на території Південної Австралії.

В нараді взяли участь: від Відділу Леґіону ім. С. Петлюри — п. Гончаренко, п. Шевченко і п. Мартинюк; від Відділу Союзу Українських Ветеранів — п. Матвійчук, п. Волошко і п. Криволап; від Братства колишніх воєнків Першої Української Дивізії — п. Шепетюк, п. Котис і п. Гельо.

Нарада обмірковувала питання про необхідність співпраці та координації спільних дій між згаданими військовими організаціями. У висліді обміну думками, учасники одностайно схвалили: 1. Вітати ініціативу спільних заходів всіх українських військових організацій в ділянці військово-громадської праці і 2. Створити Міжорганізаційний контактний Комітет Співпраці, делегувавши до такого по 2 постійних представників від кожної заступленої на нараді військової організації.

Тут же був опрацьований та схвалений план праці згаданого Комітету Співпраці.

По той бік залізної заслони

Леонід ПОЛТАВА

Зворушливе братерство російських знамен

Воєнні знамена Росії і СССР

Не маючи змоги тепер відвідати Московський музей советської армії, — все таки пройдемся туди, услід за шпальтами советських часописів та журналів. На порозі нас зустріне бюст недавно померлого тирана. Але це цілком зрозуміле. Зате далі — починається на перший погляд незрозуміле явище. Ось ми проходимо від павільйону, уважно вдивляємося в розвішані на стінах і дбайливо розкладені у скляних коробках (із спеціально штучно утримуваною постійною температурою) знамена Червоної армії. Бачимо побиті кулями знамена різних армій і полків. На знаменах будьоновської кавалерії — сліди від куль Армії Української Народної Республіки. Вони ж і на знаменах Муравйова і армії Ворошилова... Далі — не пробиті ні однією кулею знамена советських загарбницьких полків, які окупували Західню Україну. Ще далі — порвані на клаті червоні полотнища, під якими советський імперіялізм пробував загарбати героїчну Фінляндію... А потуч... — та про це окремо.

Як відомо, большевицька революція в колишній царській Російській імперії провадилася під гаслами, крім інших, — розвалу імперії. Російські комуністи, очолені Леніном, при активній співпраці Сталіна, обіцяли народам бувшої Росії пребагато національних прав, адже, мовляв, большевицька революція знищила навіть фундамент імперії, яка поневолювала цілі народи. Ці обіцянки робили свою роботу. Не одна сотня задурманених большевицькою пропагандою і українців полягла у братовбивчій війні проти власного уряду і власного народу, пішовши до лав армій большевників.

Вже в середині 30-х років Микола Хвильовий побачив, що справджується пророцтво Еллана Блакитного, комуніста і українця, який, умираючи, застерігав своїх друзів у Харкові: „Стережіться, хлопці, скоро хахла хватать будуть"... Так скоро і сталося. Тоді М. Хвильовий кинув гасло — „Геть від Москви"... Тоді М. Скрипник поспішно zorganizував ВОЧАФ (Літературне Об'єднання Червоної Армії і Флоту), що друкувало українською мовою свої видання; в армії на Україні офіційна мова була українська... Все протиставилося відродженню імперії. Одна Сибір веісходима знає, що це коштувало українському народові.

І ось, не минуло і трьох десятиків літ, як прихований за інтернаціоналістичними гаслами російський імперський спрут знову витяг свої маналки, обвиняючи ними неросійські народи.

Читач нам пробачить цей не-музейний відступ, бо саме такі думки приходять, коли оглядаєш „бойові реліквії“ в стінах московського Музею Советської армії. Поруч із червоними знаменами — знамена біло-жовто-червоні, біло-зелені, біло-чорно-малинові, біло-жовто-зелені... Що це за такі знамена у Червоній армії? Звідки вони взялися? По які країни з ними ходила в бій армія „інтернаціоналу, свободи, рівності і братерства“. На деяких знаменах, штандартах і прапорах збереглися напівзотлілі написи:

„За двухкратный переход через Балканы в 1877 г.“

1854 г.“

„За переправу через Дунай у Галаца 1877 г.“

„За изгнание турок из Абхазии в 1877 г.“ (і прихід ресієв!)

„За отличное сражение при Бар-Сюр-Обе 1814 г.“

„За взятие Берлина в 1813 г.“...

Та вже досить перелічувати ці „священі реліквії“.

Читач бачить, до чого докотилася революція. Червоні російські імперіялісти не виставили в музеї знамен, під якими Петро I різав українське населення після трагічного бою під Полтавою. Може тому не виставили, щоб не викликати в пам'яті нечислених відвідувачів музею українців зайвих спогадів, а може і щоб це більше не озлоблювати Україну.

Під кінець другої світової війни Москва дослівно цюлювала за своїми старими знаменами у цілм світі. Чорносотенним патріотичним ревом наповнилася була московська преса, коли в 1945 році група советських офі-

церів, грабуючи банк у Дрездені, наткнулася на кілька скринь і коли з тих скринь було витягнуто десятки напівзотлілих царських імперських штандарів і знамен.

Ось, що писав „Огоньок“ 4.21 за 1946 рік: „Тільки через чверть віку Червона армія повернула своєму великому народові його бойові скарби. З почуттям святости розвертали советські офіцери полинялі і напівзотлілі знамена, під якими їх предки звершили стільки славних ратних подвигів в ім'я рідни"... А далі — „Тепер бойові реліквії російської армії повернені на рідину. Старанно загорнені в чехли, вони лежать на стенді в Музеї Червоної армії в Москві поруч із обвіяними славою знаменами Червоної армії — перемисниця бойових традицій російського війська...“

Задихаючись від „патріотических чувств“ і „волеєнія“ розповідає в „Огоньку“ якийсь Я. Мілєський якто були повернені такі ж імперіялістичні знамена Росії і в Манджурії. „До советського генерала Лопотіаа прийшов старий чоловік. Він відрекомендувався... „старої служби підполковником“ В. Казаковим і заявив, що „має честь зберігати ним на еміграції знамена старої російської армії вручити великий і непереможній червоній армії, яка збільшила рускую славу“. І слова російського білого емігранта шовініста — о, як вони до душі припали російським „комуністам“! З якою радістю вони питують уривок із листа того ж білого емігранта Казакова: „Доблесні російські солдати клали свої голови за честь і славу своєї Рідни і ця слава не померла — вона торжествує нині в молодому поколінні, яке принесло перемогу червоній армії в Європі й Азії“...

А „Правда“ в мивулому році нам розповідала про таку „хвилюючу“ картину: поруч лежать у Музеї Червоної армії в Москві два свідки „російської негаснучої і вічної величч“ — прапор гренадерського Мурманського полку, який брав Берлін у 1760 році, і прапор 150ї стрілецької Ідрицької дивізії, яка брала Берлін у 1945 році.

Згадуваний вище „Огоньок“ пише вже цілком відверто: „На знаменах Червоної армії ми знову читаємо про переходи через Балкани і Карпати, про переправи через Дунай, про подвиги под Порт Артуром“. За чотири героїчних роки Червона армія повторила і прибільшила подвиги і славу російської армії минулих віків. І, як символ, — читаємо далі, — великих перемог Червоної армії, сяють на її знаменах ордени великих російських полководців і образ великого Леніна“.

Досить, читачу? — Досить, вже все до деталей зрозуміло.

Іван БОДОЛА

Антисемітизм в советській армії

Свідчення найновішого утікача

Останнім часом світова преса звертає велику увагу на урядове практикування антисемітизму в СССР. Автор цих рядків прибув до Західньої Німеччини не з Берліну, а з під самого Києва, з Канішчини 1951 року. Про подробиці мого мандрування на захід розповім наступного разу. А зараз хочу, як живий свідок післявоєнного життя в СССР, дещо розповісти про цюкування жидів у країні „соціалізму“. Я звільнився з советської армії шойно 1948 року. Вже тоді в армії не заборонялися антижидівські анекдоти, що їх ширили не солдати, або офіцери, а хтось згорі. Наприклад, були випадки, коли дехто з політичного складу, відповідаючи на будь які незадоволення солдатів, висловлені з приводу недоброяркісного харчування, або постачання говорив: „Ви знаєте хто у цьому винний. Ми воювали за надра і ліси, а євреї — за гирі та віси“. Або, одного разу, заступник комбата по політичній частині сказав нам: „Ти служив у війну в окопі, а євреї — в деропкопі!“.

Я ще хочу сказати, що народні маси на Україні з приємством ставилися до антижидівських анекдотів і вони „не приймаються“ серед робітників і селян на Україні. (Свідчу про Україну, бо в Росії не був). Навпаки, наше населення всіляко

К. С.

З військових операцій минулої війни

Військові операції в арктичних умовах

(Приклад з фінсько-советської війни)

У міжчасі першої і другої світових воєн, німецькі військові спеціалісти стояли на тому, що арктичні райони не є, і ніколи не можуть бути, відповідними для ведення воєнних операцій. Торкаючись цих районів один німецький автор назвав їх „стратегічний вакуум“. Друга світова війна показала, що ця думка була помилковою. Вакуум, як звичайно, притягає.

Стратегічне значення арктичних просторів є тепер загальновизнане. Розвиток повітряної зброї і тенденції воєнно-політичного групування в теперішній час, робить наголос на цій концепції. Необхідно зауважити, що найкоротші повітряні шляхи поміж сучасними силами і нервовий центр світу є над арктичними просторами.

Коли, в додаток, згадаємо, що приблизно 45% простору Північно-Американського континенту і приблизно 66% всього СРСР є в арктиці, або субарктиці, ми можемо виразно уявити перспективи ведення війни в арктичних умовах.

Історія дала нам кілька зразків для студії арктичних прийомів ведення війни. Один з цих зразків є фінсько-советська війна 1939-40 рр. Ця війна велася на межі арктики й субарктики. Вона дає нам значний досвід з поля провадження широкозакреслених арктичних воєнних операцій. Нижче подаємо перегляд зимової офензивної советської армії в 1939-40 рр.

Терен. Терен операційного простору є типово субарктичний. Сітка шляхів надзвичайно рідка і вкрай розкидана. Дороги є від 80 до 100 км одна від другої. Сосновий ліс покриває 80% всього простору. Болота і озера є замерзлі. Сніг від 1-го до 3,5 метрів завгубшки, а температура коливалася від 30 до 50 градусів нижче нуля. Зимові дні є короткі, всього 5 годин денного світла. Часті снігові бурі, що унеможливають повне використання повітряної зброї. Іноді цілими днями доводиться чекати на можливість вилету.

Відносні сили. Інвазійна сила советської армії складалась: з 47 дивізій, приблизно 2000 танків та 800 літаків. Фінська армія мала: 42 дивізії, 40 танків і 150 літаків. Советська дивізія в той час мала силу 18000 чол., а фінська дивізія 14000 чол. Сила вогню советської дивізії була в 2-а, 3-и рази більша, як сила вогню фінської дивізії.

Операції. Генеральна атака Фінляндії советами почалась 30-го листопада 1939 року. Чисельним советським колонам ставили опір нечисельні, але арктично вишколені сили фінів. Стриманою акцією в комбінації з маневровістю на лижах в густо залісненому терені, фінви успішно контракували советські з'єднання і примусили їх до відвороту. Після трьох місяців боротьби червона інвазія була відперта на всіх відтинках.

Всім советським дивізіям було оточено і розбито до-

співчуває жидам у тому вешасті, що їх тепер спіткало в Советському Союзі. Мені часто доводилося чути від простих людей, що п'ювання жидів є ганебною річчю. При цьому люди згадували часи гітлерівської окупації України, коли українці переховували і рятували від гестапо величезну кількість жидів — чоловіків, жінок та дітей. І от тепер советська московська влада, наслідуючи Гітлера, так само знущається з жидів. Я говорив про це з простими солдатами, колгоспниками і робітниками, з народною масою. У приватних розмовах мої знайомі, навіть, часто говорили таке: „Ну, що ж, може знову прийдесться переховувати жидів“. — і при цьому лаяли московських кремлівських сатрапів.

Самі жиди на Україні добре знають, що симпатії населення по їхньому боці. І це єднає представників двох народів у плебанні ненависті до московського більшовизму з його расовою дискримінацією.

Іван БІДОЛА

шенту. Втрати советам становили 200 000 вбитих і 300000 поранених. Число досить велике. Пояснюється воно, крім невідготовленості і безоглядного ведення військових операцій, тим, що фігурально кажучи, совети боролися проти двох ворогів: — фінів і крайнього холоду. Кожний з цих двох спричинив приблизно однакове число втрати. Фінські втрати від холоду приблизно 12% загальних втрат.

Для того, щоб визначити причини для цих вражаючих фінальних наслідків, ми розглянемо в деталях операції одної фінської дивізії. Ми вибрали її тому, що її операції є типові для арктичного ведення війни.

Операція 9-ої фінської дивізії.

Советська 54-та та 163-тя дивізії атакували фінський кордон на дорогах 160 км одна від другої. Їхнім об'єктом були Гульф і Ботвія, з метою розділити Фінляндію на дві частини. 163 дивізія спрямовувала свою атаку в напрямку містечка Суомуссалмі, проти неї був лише один фінський піхотний батальйон. 54-та дивізія розвивала атаку на Куумо, де проти неї було два фінські батальйони. Ці маленькі фінські сили почали, зручно маневруючи, відсуватися назад, даючи короткі бої і цим затримуючи ворога аж поки не підійшли валежні підкріплення. В цей час 9-та фінська дивізія, що була в резерві в Оулу дець біля 240 км від Суомуссалмі, спрямовується на Суомуссалмі із завданням знищити 163-ю советську дивізію.

9-та дивізія рухалася дорогою до простору оперативних дій, а потім пішла лосом в напрямку головної комунікаційної лінії ворога з метою перервати його шлях постачання. Силою в один батальйон, була проведена другорядна атака на північ від міста де знаходились ворожі сили. Головна ж атака, силами в один полк, фінви повели на дорогу постачання, яку й захопили. Дві сотні залишились і заблокували дорогу на Вааме, а полк почав негайний наступ на Суомуссалмі. Через 16-ть днів після першої фінської атаки 9-тою дивізією, а саме 28. грудня, фінви вдарили по 163-ій дивізії з усіх боків з метою відрізати її від усякої підтримки. Головне зусилля було спрямоване проти західного флангу, де боронились три советські батальйони. Другорядні атаки були зроблені на протязі осі дороги в фронт і тил советських сил, третя другорядна атака була переведена через лід озера Кінта одним батальйоном на лижах проти східного флангу ворога. Головна атака проникла в оборону советів і розділила їхні сили на дві частини. Ця атака цілком відрізала советські сили від всякого постачання і підкріплення по головній дорозі.

Сила фінів полягала в їх надзвичайній здібності орієнтуватися і керуватися серед тяжкого терену (ліс глибокі сніги), надзвичайної рухливості через досконале використання лиж, здатність вживати кожну нагоду темряви і несприятливих умов погоди, до наскоків і несподіванок. Здібність замаскувати район своєї головної атаки. Зважаючи на нездібність загартувати провадити рекогносцировку на дальшу віддасть від головного тіла, советські війська були нездібні утримувати контакт з надзвичайно рухливими фінськими військовиками з'єднаннями. Така чиним заходи безпеки росіян були цілком не ефективні.

Советське військо зробило відчайдушну спробу пробитись з їхнього оточення. Кільканадцять тисяч чоловік, залишивши тяжке спорядження, пішли на прорив на льоду озера К'янта. Але фінські самохідні гармати і противітряна зброя кинулась назустріч і взяла ці війська під вогонь. Фінське летунство бомбардувало і обстрілювало гураганним вогнем ці маси війська на відкритому озері. Частини, яким вдалося втікати з цієї масакри, були пере-

Восівнж. Д. ДМИТРЕНКО

Оборона Києва 1941 року

(Спогади учасника)

30 червня 1941 року вечером мене, як офіцера запасу інженерних військ, (понтонних частин), по мобілізації було покликано до Сталінського районного військового комісаріату Києва, а другого дня я вже працював у штабі 1-го Окремого Механізованого Понтонно-Мостового полку, що тоді містився на Печерську по Микольській вулиці ч.2. Скоро той полк був розформований в окремі батальйони, а штаб його був перетворений у Штаб Переправ Південно-Західного фронту (через Дніпро). Я залишився в цьому штабі.

Склад Штабу Переправ був такий:

Начальник Переправ — генерал-майор Ільїн-Міткевич, заступник начальника Переправ — полк. Казнов; комісар — Х. (не пригадую прізвища); начальник штабу — капітан Александров; помічник начальника штабу та інженер-ад'ютант начальника переправ — Д. Дмитренко; ад'ютант — лейтенант Сидоренко (понтонер, пізніше забитий в розвідці під м. Остер), два інженери-лейтенанти (харків'яни, прізвищ їх не пригадую), лейтенант (грузин); писарі та господарники. При цьому штабі були також мостобудівельні та дорожжобудівельні батальйони, які виконували ремонтні та відбудовчі роботи.

Начальник Переправ генерал-майор — Ільїн Міткевич мав років 55, високого росту, міцної будови. На такого начальника, де потрібний був спокійний і холодний розум, він мало надавався. Він був великим боягузом і занадто й без толку метушливим, чим не міг викликати до себе поваги з боку підлеглих йому нижчих військових чинів. Крім офіційних розмов ніхто від нього ніколи не чув товариської і вільної розмови. Німецькі літаки більше надіта-

ли вночі, а він їх дуже боявся й не міг ночами спати, тому він більше ночами працював і їшним не давав спочивати. Спочивав же сам більше вдень, коли треба було як раз найбільше його допомоги в роботі. Бувало дає якийсь наказ, а потім за якусь годину сам безпідставно його мінє.

Його заступник полковник Казнов Іван Васильович був зовсім іншою людиною. Мав років 50, був дуже енергійною людиною й здібним командиром. Росіянин. Вмів викликати до себе повагу й довіря. Любив товариство й добре випити. Хоч сам комуніст, але ненавидів різних енкаведистів, яких при цьому штабі було повно й майже за кожним командиром чи інженером, незалежно від того, чи той є комуніст чи безпартійний, постійно ходив прикріплений до нього енкаведист.

Начальник штабу Переправ був капітан Юрій Александров. Мав років 35, українець, безпартійний, за фахом інженер-будівельник, до військ був покликааний лише 1938 року. З Александровим мені прийшлося найбільше працювати і то цілими добами, бо ввесь до штабу в різних справах приїздили командири мостів, а ночами нас турбував генерал. Про Юрія Александрова в мене залишилися найкращі згадки з вашої спільної в той час праці в цьому штабі. Доля його мені невідома — загинув в бою під селом Борщі під Переяславом чи попав до полону.

Генерал Ільїн-Міткевич мав основну посаду Начальника Інженерних Військ Південно-Західного фронту.

Штаб Південно-Західного фронту в початку липня місяця містився в приміщенні Штабу Київської Військової Округи (Печерськ, Банківська вулиця). Точно мені невідомо, чи цей Штаб містився в Києві з самого початку війни,

слідувати, перебиті патрулями на джипах, або виявлені фінською піхотою з засідки.

В розгарі операцій проти 163-ої дивізії московська добірня 44 дивіз. — зробила спробу кинутись на порятунк в напрямку дороги Раам-Суомуссалмі, але дві сотні фінів, залишені раніше для заблокування дороги 23 грудня, зупинили наступ 44-ої дивізії. Командир 9-ї фінської дивізії спрямував боєві патрулі в розмірі до сотні для турбувальних атак на фланги 44-ої дивізії, з метою виснажити й знесилити наступальні колонни. Ці атаки були настільки часті та інтенсивні, що змусили московську 44-ту дивізію зупинитись для відпочинку.

Советський командир 44-ої дивізії був лише за 13,5 км від того місця, де була зроблена фінська підготовка фінів для знищення 163 дивізії. 27 грудня командир 43-ої дивізії видає наказ: „Дивізії зробити прорив в центрі, оточити обидва крила ворога, і знищити ворожі сили біля Суомуссалмі. Атаку розпочати 28 грудня в годині 10,30“. 27 грудня після того, як цей наказ був виданий, дві фінські сотні заатакували 44-ту дивізію з такою несамовитістю, що командир дивізії відкинув наказ про атаку і наказав дивізії окопатися в оборонні позиції. В цей час советська 163 дивізія була цілком знищена. Цей неймовірний прояв браку ініціативи з боку советського командування був вислідом майже цілковитої нездібності вжити заходів безпеки для своїх збройних сил, що в свою чергу пояснювалось браком належної розвідки в даних обставинах.

Швидкою фін на джипах, як на моторах, мала надзвичайну сиритність уникати советської розвідки і замаскувати розміщення й розмір своїх атак до часу удару. Розгром 163 дивізії звільнив фінську 9-ту дивізію для операції проти червоної 44-ої дивізії. Після 2-3-х днів від-

почивку, дивізія вирушила, маршуючи вночі по залізному тереві, до обох флангів 44-ої дивізії.

Дороги були проранені, а стежки для лиж були зроблені переважно вздовж водних шляхів за день перед маршем. Місця зосередження були приготовані приблизно за 6,5 км від головної комунікаційної лінії ворога. Стежки для лиж і дороги для саней, були підготовлені від місць зосередження, до випалових ставовищ атак, ближче до ворожих оборонних становищ. Кінці цих доріг були доручені для охорони слідом зламувальним відділам. Чисельне проникнення проти обох флангів московської 44-ої дивізії розпочалося в годині 05-01, 6-го січня 1940 року. Чотири атакуючих груп кількістю від сотні до полку, успішно перетяли ворожі лінії комунікації і розділили советські сили на кілька частин. Замішання досягло найвищого ступня. Розбиті танки і поторощений моторовий транспорт заблокували дороги. Російська артилерія відрізана від решти дивізії, не знала в якому напрямі вести вогонь. Комунікаційний зв'язок був порізаний і штаб дивізії був ізольований від решти своїх частин. Погода була суворо-холодна і більшість советських солдат, так поцпеніли від холоду, що не могли стріляти. Їхні бажання про повітряне постачання лишилися без жадної відповіді.

На третій день битви московська 44-та дивізія була знищена майже до останнього вояка. Командир дивізії генерал Віноградов з 13-ма його штабовиками, утекли в кількох танках. Пізніші вісті вказують, що вони піддані для розправы Колегії советської 9-ї армії і розстріляні органами НКВД.

Втрати советів в бою біля Суомуссалмі становили 27 500 вбитих і 1500 полонених — разом 29 тисяч.

Втрати фінів — 800 вбитих, 1700 ранених і 30 загублених в акції, а всього 2700 вояків.

чи він був утворений поза Києвом. Командуючим Південно-Західного фронту тоді був маршал С. Буденний, а його заступником генерал-полковник Кирпосов (раніше був командуючим військами Київської Особливої Військової Округу). В другій половині липня, як розпочалась панічна евакуація Києва, цей штаб переїхав в Броварський ліс і там в лісі містився в палатках (ліворуч, як їхати з Києва до Броварів).

Мені прийшлося бути два рази в цьому Штабі, я відвозив донесення від полк. Казнова і одержував для нього накази від нашого генерала. Першого разу я прибув своїм авто пізно ввечері. Авто спинили вартові при в'їзді в ліс, перевірили документи і наказали авто залишити, а самому пішки коло 1 км йти до Штабу, що кругом щільно охоронявся. Основна частина Штабу — генералітет — містився в самій гущавині лісу в палатках під великими деревами. Навколо було безліч інших палаток для установа Штабу і спання штабовиків.

До Штабу з різних місць фронту приїздило багато зв'язкових. Авга їх також лишалися далі від Штабу (маскувалися). Для всіх цих приїжджих не було місця для ночівлі, спали просто на землі. Коли я розшукав місце постою свого генерала, то черговий офіцер сказав мені, що генерал зайнятий і я мусів чекати його до ранку. Щоб скоротити свій час, я довго блукав поміж різними палатками і лише ранком о годині 5-6 зустрів його на дорозі, відрепортував і вручив йому донесення полк. Казнова. За півгодини я одержав від нього нові розпорядження полк. Казнову і від'їхав назад. Другого разу я приїхав вдень і застав генерала в палатці за робочим столом. Й цього разу порядок вступу на терен Штабу був такий же.

Коли Штаб Південно-Західного фронту переїхав до Прилук (десь коло 15 серпня), то разом з ним переїхав туди й наш генерал, передавши свої обов'язки Начальника Переправ полк. Казнову. Такий зміні співробітників Штабу Переправ були тільки раді, позбувшись такого не товариського начальника.

Вже тут на еміграції я був стрів одного інженера Х., що працював при тому Штабі фронту в Прилуках. Той інженер мені розповідав, що, коли німецькі клини змикалися на Лівобережжі, Штаб фронту мав евакуюватися десь далі на схід. Частина цього Штабу таки евакуювалася, а частина там в Прилуках попала до німецького полону. Спакувавши всі свої справи, штабовики збиралися виїздити з Прилук, але прокинувшись вранці, побачили по вулицях німецьких мотоциклістів. Частина документів того Штабу також попала до німців.

Після від'їзду з Броварів Штабу фронту наш Штаб Переправ підлягав вже тільки Штабові 37 Армії, що обороняла півоточений німцями Київ, під командою генерал-майора Андрія Андрійовича Власова, пізнішого керівника РОА і ідеолога „власовщини“.

Наш Штаб Переправ розміщався на городах між хатами Микольської Слобідки над Русанівською затокою і коло Русанівського мосту (продовження ланцюгового мосту). Людей — робітничі родини — з тих хат було виселено. Канцелярія Штабу містилася в палатках і „бліндажах“. Там же ми й спали.

Пригадую один такий випадок, що стався в нашому Штабі. Виселені родини коло своїх хат мали різну городину. Вартові Штабу знали цих людей й вільно пропускали їх збирати ту городину (огірки, помідори, капусту, картоплю тощо). Якось наш генерал побачив цих людей, викликав мене, що тоді заміщав начальника Штабу, й сердито почав робити мені догану: „Какая безпечность! Какая безпечность!“ — бурмотів він.

Я стояв перед ним, нічого не розуміючи, в чому полягає та погана „безпечність“, бо всі вартові стояли на місцях навколо Штабу. Потім він показує мені на людей,

що збирали городину, і питає: „Что это за люди?“. Я пояснив генералові, що то господарі збирають городину. Генерал наказав, щоб на терені Штабу жадних сторонніх людей не було. З того часу ті люди були позбавлені всякої можливості користуватися своєю городиною, хоч і жили півголодними.

Досить часто ночами німці над Києвом скидали багато своїх летючок. Після кожного такого випадку мені доводилося посылати сержанта з вояками збирати ці летючки, а потім палити їх коло нашого Штабу. Звичайно, всі такі летючки перерахувалися всіма вояками.

Штаб Переправ мав в своєму розпорядженні всі мости і переправи через Дніпро і Десну від Чорнобиля до Черкас.

На кожнім мосту був комендант, комісар, інженер чи технік, підривна команда, робоча команда та батальйон охорони мосту. Всі ці підрозділи підлягали безпосередньо Начальникові Переправ і нашому Штабові.

Персонального складу команд чужого з цих мостів не пригадую, за винятком найголовнішого — ланцюгового мосту через Дніпро, коло якого містився й наш Штаб Переправ. Комендантом його був полковник Х (прізвища не пригадую): заступником коменданта був капітан Соболев, начальником підривної команди сг. лейтенант Толкушкін (росіянин, мудра, енергійна й дисциплінована людина, забитий при обороні с. Скопці). Одного разу комендант цього мосту полковник Х. запропонував генералові Ільїну перевести командний пункт по обороні цього мосту на правий берег Дніпра з метою більшої зручності керівництва обороною мосту та підриву його. Ця пропозиція полковника Х. була розцінена як „ворожий задум“ і полковник Х. після цього десь зник.

Штаб Переправ щоденно о 6 годині ранку та о 6 годині вечора одержував оперативне зведення від Штабу 37-ої армії по обороні Києва. Майже в кожнім зведенні, яке ми одержували з штабу тієї армії, згадувалось: „після короткої перестрілки Н чота здалася в полон“, або „Н чота без пострілів перейшла на бік німців“, або ще щось подібне. І такі моменти в тих зведеннях згадувались щодня і все в районі сс. Пирогове, Теофанів, хут. Чабанів та Голосієво. З батальйонів по охороні мостів почали зникати вояки.

На початку серпня місяця з с. Макарово до одного нашого сержанта-господарника при Штабі Переправ прибула дружина й розповіла, що в с. Макарові вже більше місяця є німці й нікому нічого не роблять та нікого не чіпають, а також про те, що багато сільських хлопців поприходили з війська додому. Після таких вісток і балачок ще більше почали зникати ті вояки, що походили з областей зайнятих німцями. Деморалізуючий настрій серед червоноармійців вносили не тільки розмови їх жінок, що приходили з теренів зайнятих німцями, а й листівки, складні з німецьких літаків, в яких закликалося кидати зброю та переходити на бік німців, де „не буде колгоспів і влада буде українська“. Все це спричинялось до того, що червоноармійці почали масово переходити до німців.

Советське командування на ці явища різко реагувало й почало відправляти в тиллові частини тих вояків, які походили з теренів, зайнятих німцями. Замість відправлених надсилали нових людей, але це поповнення було дуже мале. Генерал Власов не раз скаржився, що за весь час оборони Києва — з 10 липня по 19 вересня йому дали поповнення лише 9 тисяч вояків, озброєних тільки рушницями, другого роду зброї він не одержав.

В зведеннях Штабу 37-ої армії значилось — де і яка дивізія мала займати оборону, а також кількість людського складу. З одного зведення пригадую, що 171 дивізія, яка була розташована в Вище-Дубечавському районі між р. Десною та р. Дніпром, мала тільки 250 вояків. Такий кіль-

кісний склад був тоді в більшості дивізій під Києвом. Найбільшу участь в боях за Київ (Голосіїв) приймав тоді 600-й полк.

В кінці серпня німці-автоматчики вдерлися в Голосієво й засіли в будинку Лісотехнічного факультету. Наші частини 600-го полку при допомозі 3-х „катюш“, що тоді були надіслані для оборони Києва, відтиснули німців, але автоматчиків з будинку не могли вигнати. Тоді було спалено весь будинок Лісотехнічного факультету і таким чином знищено тих автоматчиків.

Німці в той час з південного заходу щільно підступили до Києва, притиснувши його до Дніпра, і від сс. Пирогів, Теофанія й хут. Чабанів робили атаки, щоб прорватися до середини міста. Наша лінія оборони Києва проходила від с. Дмитрівка по р. Ірпень через Жуляни до Корчуватої і німці весь час тримали її під сильним своїм артилерійським й кулеметним вогнем. Тільки завдячуючи тим надісланим від советського командування „катюшам“ німецький фронт було деякий час стримано й Київ залишався тим часом нашим.

Одного разу в перших днях другої половини серпня о 5 годині вечора в селі Пічки вище Києва несподівано з'явилося 5 німецьких танків, прорвалися через міст на лівий берег Дніпра в с. Ошитки і, розвернувшись в бойову готовість, обстріляли шанці й бункери, де була оборона мосту. Комендант мосту майор Х. і оборона мосту розбіглися. Підризна команда також, розгубившись і не зрівнявши мосту, втекла. Таким чином дерев'яний міст через Дніпро в сс. Пічки-Ошитке був захоплений німцями.

За ніч німці по цьому мосту успішно переправили дві дивізії й досягли м. Остер. З півночі і сходу советське командування кинуло на ліквідацію цього німецького прориву частини 5-ї армії, а з півдня — частини 37-ї армії. Але німці були відтиснуті тільки до Дніпра, а не за Дніпро.

Наш Штаб Переправ одержав повідомлення про захоплення німцями мосту того ж вечора. негайно від штабу було вислано розвідку — виїхав туди лейтенант Сидоренко з кількома вояками автом через м. Остер. В цій розвідці лейтенант Сидоренко загинув від німецького гарматного набою, два вояки тяжко поранені, авто розбите, решта вояків повернулася й принесла такі відомості. Після цього інженер-лейтенант (харків'янин) виїхав в другу розвідку гіслером по Дніпру й встановив, що міст є цілий і по ньому йде переправа німецьких військ.

І тільки другого дня ранком під село Пічки-Ошитки була послана Дніпровська флоталія, яка запальними набоями обстріляла міст та спалила його дощенту. Але німці вже встигли закріпитися на лівому березі Дніпра, влаштували свою другу переправу через Дніпро й подавали підкріплення своїм частинам. Советським частинам так і не вдалося ліквідувати цього „причілка“. Комендант мосту майор Х. був розстріляний.

Штаб 37 армії містився в Києві в будинку бувшого ветеринарного інституту по Столипінській вулиці. В цьому Штабі мені по справах Переправ прийшлося бути кілька разів і кожного разу я мав справу тільки з генералом Власовим. Всі попередні мої візита до Власова — були мало чим примітні. Останній мій візит, десь 10-15 вересня, за кілька днів перед зачепом Києва, був особливо важливим. Це була справа зривання мостів.

В нашому Штабі ще раніше були заготовлені таємні листи до кожного коменданта мосту. В листах давалися накази про підірвання мосту та спосіб підірвання: 1) зірвати лише якусь ферму для тимчасової затримки ворога (легкий спосіб), 2) зірвати всі ферми за винятком ферми над фарватером річки, щоб можна було ще проїхати по річці нашою флоталією, і биків, 3) зірвати міст повністю разом з усіма биками. Такі накази мало підписувати лише командування Штабу Південно-Західного фронту, але те-

пер ці функції були передані комендантській оборони Києва ген. Власову.

Такі раніше заготовлені таємні пакети я, в супроводі двох енкаведистів, повів на підпис ген. Власова. Приїхав я до Штабу Власова ввечері і чекав на його авіаційну до 3-х годин ночі. Ген. Власова і начальника його Штабу ген. Малишкіна та їх ад'ютантів я застав в їх робочому кабінеті. Власов мав вигляд занадто перевтомленої і вимушеної та проти своїх років далеко старішої людини. Відрапортувавши мету своєї візита, я виїняв з своєї теки всі заготовлені для підпису й оформлення пакети-листи. Тут же за хвилини 20 всі ці пакети-листи були оформлені, і сургучем опечатані і передані мені. Я з своїми сторожами енкаведистами від'їхав до Штабу Переправ. Але була 4 година ночі. Енкаведисти боялись в цей час їхати через Дніпро. Вони завезли мене до комендатур НКВД по колишній Інститутській вулиці, там мою теку з пакетами здали в „сейф“ під охорону, а ми всі втрох пішли до ресторану, що був же в цьому будинку НКВД. Там в ресторані різної їжі і горілочаних напоїв було доскоху. Поруч з нами сиділо кілька осіб, в тому й один в цавільному, який розповідав таку історію.

Ще перед приходом німців він був посланий в Трипільський район для підготовки організації партизанського руху в запіллі німців. Там же його й застали німці. З приходом німців, яких місцеве населення зустріло досить привітливо, воно зразу ж почало видавати їм комуністів і активістів, в тому числі і його. Тільки завдяки тому, що цей терен (кілька сіл) був знову відбитий в німців, він врятувався і тепер прибув до Києва.

„Це всі зеленівці й бандити. Шкода, що їх советська влада всіх не постріляла“, — виливав свою злобу на Трипільчач цей енкаведист.

Тільки ранком ми викликали машину і приїхали до нашого Штабу.

16 вересня стало відомо, що Київ оточено і німецькі килини зімкнулись десь аж коло Лубнів-Прилук. 17 вересня всі советські військові частини з лівого берега Дніпра почали переправлятися на правий й скупчуватися в Києві. Штаб Переправ другого дня — 18.9. — теж мусів переїздити до Києва й розташуватися в кошарах Понтонного полку (коло арсеналу). Але нашому Штабові так і не довелося переїздити до Києва. Того другого дня — 19.9. — всі військові частини, в тому вся правобережна оборона Києва, почали знову переходити Дніпро на його лівий берег з метою прорватися через німецьке кільце в напрямку на Харків. Назустріч нашам військовим з'єднанням від Харкова мала б вдарити по німцях танкові советські частини й допомогти нам вирватися з оточення. Такі були плани, очевидно добре знаві й німцям.

З відходом всіх військових частин з Києва, який здавався тепер німцям, ввечері того ж 18 вересня в Києві було зірвано: на Печерську Київську радіостанцію „РВ 9“, Вишгородський водогіс, Електровні „ЦЕС“ і „КРЕС“, ківський вокзал та інші споруди. Тоді ж вночі комендант м. Києва полковник Черкасов із своїм штабом з'явився до Штабу Переправ, де доповів про знищені в Києві військові об'єкти. Начальник Переправ, полковник Казнов, у відповідь на рапорт Черкасова кинув таку репліку: „Слушай Черкасов! Електростанції сорвал — его хорошо, его прелмет роскош!, вокзал — тоже. Но что ти сорвал водопровод і оставил полмільона людей без води і кого? Свсіх же людей!“

19 вересня о 2 годині дня було зірвано всі Київські мости. Перший по черзі був зірваний Дарницький залізничний, другий — Подільський залізничний, третій — понтонний (вище Подільського залізничного), четвертий — дерев'яний, стратегічний, п'ятий — ланцюговий і шостий (останній) — Русанівський Баржевний міст, що в липні був збудований

В. ДОНЕЦЬ

З військової науки і техніки

Повітряні сили британської співдружності народів

Повітряні сили Канади

Початки канадської військової повітряної флоти припадають на кінець 1-ї світової війни. Перші дві ескадрилі, що вже мали назву „Канадські Повітряні Сили“, були зформовані швидко після закінчення миру але незабаром, в 1920 році були розв'язані. Того ж 1920 року Канадські Повітряні Сили були реорганізовані, розпочато вишкіл летунського персоналу. Від 1923 року було присвоєно нову назву: „Королівсько-Канадські Повітряні Сили“, що на той час вже була силою в 45 офіцерів та 195 рядових авіаційної залого.

З вибухом 2-ї світової війни Канада мала 298 офіцерів та 2750 рядового регулярного авіаперсоналу. Приблизно третина із цього числа припадала на допоміжні частини.

Із 270 літаків, лише малі частини належала до модерніших машин, як „Оксфорд“, „Гаррікан“, „Батл“.

Протягом останньої війни велика кількість канадійців

брала участь у військових операціях, як у складі своїх повітряних сил та і в складі британських авіоз'єднань.

Особливо високого розвитку Королівсько-Канадських Повітряних Сил було досягнуто наприкінці 1943 року, коли сила їх сягала на 78 ескадриль з 215200 обслуговуючого персоналу.

З кінцем війни більшість канадських ескадриль було розформовано, як і демобілізовано канадійців з британських повітряних сил.

Понад 17000 авіоперсоналу із Канадських Повітряних Сил загинуло під час 2-ї світової війни. З кінцем 1945 року особовий склад було зменшено більш як у тричі та доведено до 58000, а згодом ще зменшено до 30 000, включаючи сюди резерв та допоміжні частини.

Однак, як відомо, не довго по закінченні війни продовжувався спокійний мир. Міжнародна ситуація напружувалась, а це зумовлювало й потребу відповідного побільшення і Канадських Повітряних Сил. Сучасна їх величина

нижче ланцюгового, вже в середині був розібраний і частина його барж була відправлена в Межигір'я, де було влаштовано переправу через Дніпро, а частина цих барж була відправлена по Десні і з них було зроблено міст в с. Свиноідах через Десну.

Саме зривання мостів переводилось в такий спосіб:

Штаб Переправ мав телефонний зв'язок з кожним мостом і всі розпорядження давалися телефоном. В разі пошкодження телефонного зв'язку до кожного мосту були ще прикріплені лейтенанти з глісерами, які дублювали розпорядження, відвозячи їх глісером до коменданта мосту.

Отже полковник Казнов телефоном викликав кожного коменданта й запитував: „Ти мене пізнаєш“. Коли комендант відповідав йому, що „так“, тоді полковник Казнов давав розпорядження — „зірвати міст“. Кожного разу, як полковник Казнов давав розпорядження про підірвання мостів, коло нього стояло щось 6-7 НКВД ів, що весь час стежили за виконанням розпорядження.

Користуватися глісером прийшлося лише один раз. Дерев'яний стратегічний міст після вибуху зарядів лишився цілим, а комендант мосту капітан Скляр після вибуху із своєю командою пішов в напрямку Дарниці. Тоді до цього мосту негайно виїхав капітан Александров. На мосту через 100 метрів було раніше розставлено діжки з нафтою. Одну з них запалено й міст згорів дощенту.

Таким чином було зірвано дощенту всі київські мости через Дніпро, лишилися з них тільки „ферми“ у фарватері Дніпра.

Того ж дня годиною пізніше (о 3 годні) німці без бою зайняли Київ і вже ходили по правому березі Дніпра, обстрілюючи терен нашого Штабу і забираючи в полон чималу кількість советського війська, що тягнулося до Київських мостів і не встигло переправитись на лівий берег Дніпра. Таке прискіпшення підризу мостів можна пояснити тільки тим, що німці захоплювали висотні вигідні позиції правого берега Дніпра й могли легко тримати під своїм обстрілом ці мости та захопити їх цілими.

З інших мостів і переправ, що були в розпорядженні нашого Штабу, також всі були зірвані й знищені, лише подробиці цього підірвання мені тоді не були відомі і про них я вже дізнався пізніше з переказів очевидців. Про Київські мости я мав такі відомості.

В самому Каневі був тільки один залізничний міст, а 8 км нижче Канева по Дніпру — в селі Пекарі був наведений під час військових подій понтонний міст і кілька

пontonних та баржевих переправ (пароми на понтонах чи баржах). При швидкому наступі німці захопили під Каневом сс. Ковалі, Лєтвинець, Костянець і Куриловку, відкрити мали добрі позиції й тримали під своїм артилерійським обстрілом весь Канів і залізничний міст. Тому вся переправа через Дніпро була зосереджена коло села Пекарі через понтонний міст та переправу. Через малу спроможність цього мосту й переправ тут скупчилося понад 75 тисяч советського війська, яке попало до німецького полону.

В самому Каневі залізничний міст був зірваний так: Через міст ввесь час переправлялися советські війська. Німці почали підступати близько під Канів. Побойючись того, щоб німецькі танки не проскочили через цей міст, він був зірваний разом з судільно навантаженою валкою советських машин разом з советськими вояками. Канів був зайнятий німцями 16 серпня.

Про інші мости й переправи через Дніпро та Десну і деталі їх підризу добре не знаю. Мушу сказати лише таке. При повній дезорганізації і паніці відступаючого советського фронту ні один міст не був зірваний і ні одна переправа не була розібрана так, щоб всі відступаючі советські військові частини могли нормально переправитись через Дніпро. Всі ці мости зривалися разом з советськими вояками і великі їх маси ще залишалися перед мостом, попадаючи до німців в полон.

Зірвавши всі мости в Києві, наш Штаб став вантажити два „сейфи“ з різними тасм'янами паперами, а решта паперів і особливо багато однокілометровок — карт валили тут же коло приміщення Штабу. Але багато таких карт майже зі всього фронту такі залишились німцям. До речі, ці карти дуже погано горять і їх можна спалити тільки поодиночі.

Як тільки все майно нашого Штабу було повантажено й почали перевіряти вояків з комендантської роти охорони Штабу, то виявилось, що половини їх вже немає — розбіглися по городах. Командир цієї роти з кількома сержантами пішов тих вояків ловити, але вже було пізно. Ті вояки були далеко і по них навздогінці тільки було лаво кілька пострілів.

Наш Штаб виїхав в напрямку Броварів розшукувати Штаб 37-ї армії і генерала Власова. Але ми вже були щільно оточені німцями. Три з лишнім дві ми пробивались в напрямку на схід... всі попали в полон. Про цю страшну епопею пробивання на схід подімо в наступному числі.

в регулярному особовому складі виносить більше як 37000. Головною увагою приділяється заміні застарілих конструкцій літаків новими удосконалими машинами. Зокрема проводяться формування 41-ї ескадрильї винищувачів, що укомплектовані літаками типу „Ф-86, Сабр“ та „Сф-100“. Обидва ці типи виробляються на канадських заводах. Поруч з побільшенням будівництвом літаків, переводиться спорудження густої сітки радарних станцій.

Канадська авіація робить поважний вклад в систему оборони Північно-Атлантичного Б'юро. Три авіагрупи, з трьох ескадраль винищувачів кожна, перебувають в Англії, Німеччині, Франції. Незабаром прибуде й четверта авіагрупа до Німеччини.

Щодо бомбардувальних з'єднань, то такі наразі не покликані до життя, але існують морські ескадрилі бомбардувальників, укомплектовані великанами типу „Ланкастер“.

Розвинена також транспортна авіація. З'єднання цього року авіації відігравали особливу роль при транспортуванні, як війська, так і боєприпасів до Кореї від часу виникнення там конфлікту.

З середини 1951 року до складу персоналу Канадських Повітряних Сил почали належати особи жіночої статі, яких уже нараховується кілька тисяч.

В Канаді проходять навчання також пілоти з різних країн Північно-Атлантичного Б'юро.

Значної уваги приділяється вишколу летунства для повітряних операцій в арктичних умовах далекої Півночі.

Повітряні сили Австралії.

Історія заснування військової авіації Австралії сягає 1912 року, коли було зформовано першу авіачастину на базі повітряної школи, в склад якої входили 2 офіцери та 50 рядових. В 1915 році ця частина була відкомандирована до Месопотамії, а через рік — до Палестини та Єгипту. Між іншим, Австралія була першою англійською домінією,

Ст. Лейтенант Г. ГРЕЧКА

Американська армія оснащується найновішою зброєю

Із свідчень високих військових і цивільних урядовців перед Сенатом стало відомо, що з липня 1952 року матеріальна сила американської армії почала збільшуватися великою кількістю найновішої зброї. Ще до кінця 1952 господарчого року виготовлено і екіпировано багато боєвих з'єднань такою зброєю, яка перед корейською війною не існувала навіть ще в проектах.

З огляду на те, що подані перед Сенатом цифри дають деяку уяву про характер цього озброєння, а також про виробничу його вартість, вважаємо за необхідне подати це до загального відома наших читачів.

Поперше, звертає на себе увагу надзвичайно висока виробнича вартість цього озброєння.

Так, кошторисна вартість середніх танків типу М-47 і М-48, яких армія отримала вже 3428 одиниць, складає 305204 дол. за одиницю. Приладів для спрямування і контролю вогню—Т-33 отримано 360 одиниць по 451333 дол. за одиницю. Нова самохідна 105 м/м гавбиця коштує 210294 дол. Їх отримала армія 354 штуки.

Новий міномет, що за допомогою радарного приладу визначає мішень і стріляє лише тоді, коли точно попадає в ціль—коштує 130000 дол. Панцерне авто Т18Е1 для підвозу військ на лінію вогню—коштує 161000 дол. Таких авт виготовлено більше 1000.

Передає армії 40776 рацій типу АНПРП-10 по 425 дол. за штуку. Передає 4408 відбійних гарматок

що заснувала свої повітряні сили ще перед 1-ю світовою війною.

До закінчення 1-ї світової війни Австралія мала ще три авіоз'єднання, що оперували у Франції з вишкільною базою в Англії. За цей час особовий склад сягав 3000, з яких пілотів було 259, що впродовж війни збили понад 400 ворожих літаків. За той же час загинули 144 особи летунського персоналу Австралії. Із закінчення війни всі ці авіозагони були розформовані.

В 1921 році знову покликуються до життя військова авіація, що комплектується з поверх 100 подарованих Англією та раніше наявних в Австралії літаків. Цього ж року присвоєно назву: „Королівсько-Австралійські Повітряні Сили“. Від того часу йде поступовий розвиток повітряних сил, що на 1937 рік були силою у 8 ескадраль. Це були типи літаків: „Вопіті“, „Булдог“ та „Демон“. Наступними роками ці системи літаків були заступлені конструкціями: „Гудзон“, „Ансон“ та „Батл“.

З початком 2-ї світової війни Австралія диспонує кругло 37000 летунського персоналу, з яких частина на час війни була включена у формуції повітряних сил Великобританії. Австралійська авіація брала участь у військових подіях, як Європи, так і Далекого Сходу. За період війни із складу летунства Австралія втратила 10939 вбитими.

Від закінчення війни пороблені заходи в напрямку широкої модернізації летунських частин. В сучасну пору біля 16000 летунського персоналу комплектують собою регулярні частини австралійських повітряних сил. Легка, винищувальна авіація, в основному складається з літаків конструкції: „Неп-Вампір“ та частиною „Мустангс“, „Метеор“ та англійських „Вампір“. В майбутньому до числа винищувачів планується додати новий тип „Авон-Сабр“.

До тяжких, бомбардувальних авіацій входять чотирьохмоторові машини типу „Лінкольн“. Ближчим часом до складу цього роду авіації буде включена нова конструкція двохмоторових „Канбера“. (Подано за „флайт“)

рушниць 57 м/м типу М-18 по 1750 дол. за штуку.

Крім цих уже отриманих видів зброї, на черзі стоять ще інші, які вже виготовлені, або які здані фірмам для виготовлення. Фірма Каділак випускає легкі танки типу Т41Е1 в кількості 163 одиниць в місяць по 220000 дол. за одиницю. Нова модель подвійної 40 м/м самохідної гармати Т 141 коштує щось більше як 200000 дол. Нова 155 м/м самохідна гавбиця Т-99 коштує 281000 дол. Замовлено 45 штук нових 8-и дюймових самохідних гармат типу Т-108 вартістю близько 334000 дол. за одиницю. Готові 39 панцерних інженерно-саперних самоходів типу Т-39 вартістю приблизно 300000 дол. за одиницю.

Армія також сподівається отримати 59 швидкісних аварійних машин по 167000 дол. за штуку, велику кількість протилетунських гармат Т83Е1 по 346000 дол. за штуку, а також багато самоходів, радіоапаратів, барж, і т.ін.

Все це було подано при обґрунтуванні 46-и білліонового бюджету американської армії.

Ми ж проглянувши ці цифри, мусимо собі уявити, яким важким тягарем є сучасне озброєння для державного бюджету. А поскільки гонка озброєнь є в повному розгарі, то виникає питання — наскільки економіка одної і другої сторони витримає це крайнє напруження. Чи не закінчиться це економічною катастрофою ще до того, поки ця, з таким зусиллям готова зброя, прийде до слова?

(Цифрові данні за „Армі таймс“)

Було би смішно, якби не було сумно

(До питання української пісні на еміграції)

Була прекрасна стаття в „НОВИХ ДНЯХ“ з приводу збірника т. зв. „пісень УПА“, в якій зовсім слушно висміювалося рабське наслідування духовних „надбань“ нашого „старшого брата“, переспівування його мелодій і використання навіть текстів, з невеличкими змінами советських текстів і советських мелодій! І що найдивніше, це наслідування мало місце серед найбільших наших „націоналістів“, ворогів усього советського й усього москотовського, серед людей з наших західних земель.

Замислюючись над цим і підбиваючи підсумки наших спостережень на українській еміграції ми приходимо до дійсно трагічного висновку:

Справді щось такого несамовитого стряслося над нами! Ми ж співоча нація, наша пісня найкраща, ваш пісенний геній безсмертний, наш нарід співає при всякій нагоді і... І у нас тут немає нової пісні. Так ніби ми мертві, як тая суха смоківниця, зкам'янілі, неживі. Немає того творчого процесу, перервався десь і хоч ти що хоч.

Скільки конкурсів проголошувалося на пісню молоді, військову, тощо. Проголошував СУМ конкурс на марш молоді й на Гімн молоді. Немає конкурсу ~~тридцять~~ **кілька** років — і кінчився пшиком. Те саме з конкурсом „Бульба-Боровець“. Те саме з конкурсом ОДУМУ на сьогодні, може завтра щось буде, але нині поки нічого.

Може виною тому самі об'єкти — замовці на пісню й марш? Може вони занадто мале джерело для натхнення поетам і мистцям? Можливо. Нам сумно з тих усіх намагань, з тих усіх потуг. Та й хіба тут не засумуєш? От перед нами лежать зразки „маршів“ і „гімнів“, що надійшли на конкурс, організований Бульбою-Боровцем. Найкращий з них починається так:

„Тепер комуні прийшов вже кінець,
Бо у бій веде нас Бульба-Боровець“.
Прикро. Прикро, що при такій прекрасній римі „кінєць-Боровець“ все таки жаден марш не вийшов. А чому? Мабуть тому, що який замовець, така й продукція. Але з другого боку ми думаємо що й добре що марш не вийшов, що цієї теми ніхто не подолав бо якби воно тепер виглядало, скажіть будь ласка:

Замість того щоб „вести у бій“ проти Москви і збити „комуні кінець“, „Бульба Боровець“ завівся сам і завів своїх „гвардійців“ зовсім не у бій, а до пана Дон-Лєвіна, в коляборанти адораторів московського імперіалізму заблукався з доленківськими „мужичками“ між трьома московськими імперіалістичними соснами.

Може справді невдача з маршами пояснюється тим, що немає гарантій, ким об'єкт оспівування стане завтра й на що він гімн і марш боєвай використас. Принаймні нас в цьому переконує випадок вищенаведений.

А, славному „отаманові“ не позезло, зовсім не повезло. Рішуче не повезло. Не зміг народ скласти про нього пісню, хоч скільки з тим конкурсом було шуму. Будемо вірити, що ту пісню буде складено згодом, коли конкурс розв'яже сам „дядя“ з Ам. Комітету, поклавши на стіл солідну суму гонорару в доларах.

Чому не вдалися інші конкурси? Мабуть теж через брак натхнення у поетів. У п о е т і в, бо шевці маршів не пишуть.

Ось так з тими піснями й маршами. Щось сталося трагічне. Не виходить. Хоч ми й співоча нація.

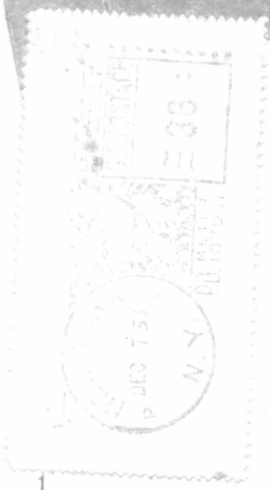
І було би це смішно, якби не було сумно.

Ю. КОРОЛЬ

„ШТУРМ“

військово-політичний журнал
Легіону імені Симона Петлюри
Адреса редакції і адміністрації:
„STURM“ Neu Ulm D. Ludwigstr. 10
Deutschland

38

З М І С Т :

1. Полковник О. БАТЮК — Між злобою й політичною рацією.	ст.	1.
2. М. СОСНОВИЧ — На здоровий розум.	ст.	2.
3. А. С — ко — Перший З'їзд Крайової Організації Легіону Симона Петлюри в Бельгії.	ст.	3.
4. П. Ш — ий — Ідеологічна платформа Легіону Симона Петлюри.	ст.	6.
5. А. ПОПІЛЬНЮК — До хвальної редакції „ШТУРМ“ — Звернення до українців, колишніх військовиків та молоді, на еміграції.	ст.	7.
6. Капітан П. ОМЕЛЯНЕНКО — Гасла і цілі війни.	ст.	8.
7. Головна Управа ЛСП — На пресовий фонд. В Австралії.	ст.	9.
8. Леонід ПОЛТАВА — Зворушливе братерство російських знамен.	ст.	10.
9. Іван БІДОЛА — Антисемітизм в совєтській армії.	ст.	10.
10. К. С. — Військові операції в арктичних умовах.	ст.	11.
11. Воєнінж. Д. ДМИТРЕНКО — Оборона Києва 1941 року.	ст.	12.
12. В. ДОНЕЦЬ — Повітряні сили британської співдружності народів.	ст.	15.
13. Ст. Льюїтнант Г. Гречка — Американська армія оснащується пайновіщою зброєю.	ст.	16.
14. Ю. КОРОЛЬ — Було би смішно, якби не було сумно. На обкладинці: Ракета	ст.	17.

*Mr. W. Ronamzenko
2831 W. 11 st.
Cleveland, Ohio*

IVAN NESENIUK
99 Ave. "C"
New York 9, N.Y.

Набувайте „ШТУРМ“ у Місцевих Відділах Легіону Симона Петлюри та в уповноважених і польпортерів „Українських Вістей“

Ціна одного примірника журналу „ШТУРМ“

Австралія.	0:02:05	австр. фунт.
Австрія.	5	австр. шіл.
Аргентина.	2.5	арген. пез.
Бельгія.	12	бельг. фрн.
Бразилія.	8	браз. круз.
Великобританія.	0:02:00	англ. фунт.
Голляндія.	1	гол. гульд.
Канада.	30	кан. центів
Німеччина.	1	нім. марка
США.	30	амер. цент.
Франція.	80	франків